

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2010–2013

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Jana Kosová

**E-learning jako moderní metoda výuky v předmětu
Písemná a elektronická komunikace
na SOŠ pro vzdělávání dospělých**

Praha 2013

Vedoucí bakalářské práce: PaedDr. Radim Chvála, CSc.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED STUDIES

2010-2013

BACHELOR THESIS

Jana Kosová

**E-learning as a modern teaching method of subject written
and electronic communications at vocational secondary school
for adult education**

Prague 2013

The Bachelor Thesis Work Supervisor:
PaedDr. Radim Chvála, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 12. března 2013

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce, panu PaedDr. Radimovi Chválovi, CSc., za rady a připomínky při její tvorbě.

Anotace

Bakalářská práce se ve své teoretické části zabývá pojmem e-learning a blended learning. Seznamuje s obsahem předmětu „Písemná a elektronická komunikace“, který je vyučován v dálkové formě vzdělávání na střední odborné škole. Určuje cílovou skupinu, studenty 3. ročníku, pro kterou navrhuje a realizuje e-learningový kurz v prostředí LMS Moodle. Praktická část, na základě porovnání výsledků didaktických testů a dotazníků dvou různých skupin studentů, odpovídá na otázku: Zda je vhodné použít e-learningový kurz k výuce právě tohoto předmětu a pro tento typ studia.

Klíčové pojmy

Blended learning, dálková forma vzdělávání, didaktické testy, dotazníkové šetření, e-learning, LMS (Learning Management System), Moodle, Písemná a elektronická komunikace.

Annotation

This bachelor thesis deals with terms e-learning and blended learning in its theoretical part. It informs about content of subject "Written and electronic communication", which is taught in long-distance form of education at vocational secondary school. It defines a target group, students of 3rd grade, for which it designs and implements an e-learning course in LMS Moodle environment. The practical part based on comparison of results in didactic tests and questionnaires by two different groups of students answers following questions: Whether using an e-learning course in teaching this particular subject and for this type of studies is suitable.

Key words

Blended learning, didactic tests, e-learning, LMS (Learning Management System), long-distance form of education, Moodle, questionnaire, written and electronic communication.

OBSAH

ÚVOD.....	8
1 E-LEARNING JAKO MODERNÍ VZDĚLÁVACÍ TECHNOLOGIE.....	10
1.1 Co je e-learning.....	10
1.2 Porovnání e-learningu a klasického vzdělávání.	15
1.3 Blended learning.....	18
2 PŘEDMĚT PÍSEMNÁ A ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE NA SOŠ PRO DÁLKOVOU FORMU VZDĚLÁVÁNÍ.....	20
2.1 Popis předmětu.	20
2.2 Rozsah výuky.	23
3 VYTVOŘENÍ E-LEARNINGOVÉHO KURZU S VYUŽITÍM LMS MOODLE	25
3.1 Určení cílové skupiny.....	27
3.2 Zjištění obsahu vzdělávacích potřeb.	27
3.3 Vytvoření kurzu.....	27
4 OVĚŘENÍ FUNKČNOSTI KURZU.....	32
4.1 Rozsah využívání.	32
4.2 Popis průběhu zkušební verze.	32
4.3 Využití dotazníku COLLES.	34
5 VÝZKUMNÝ CÍL	36
5.1 Otázky a hypotézy.....	36
5.2 Výzkumný vzorek.	37
5.3 Metody zkoumání.....	37
5.4 Časová organizace zkoumání	39
5.5 Výsledky a interpretace zkoumání.	39
5.6 Diskuse výsledků zkoumání.....	49
ZÁVĚR.	54
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	56
SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK.	58
SEZNAM PŘÍLOH.....	59

ÚVOD

E-learning je považován za moderní výukovou metodou, používanou zejména pro dálkovou a distanční formu vzdělávání dospělých. Tato bakalářská práce je zaměřena na vhodnost zařazení e-learningového kurzu s využitím LMS (Learning Management System) Moodle ve vyučovacím předmětu „Písemná a elektronická komunikace“.

Uvedené téma je zpracováno z důvodu potřeby umožnit studentům dálkové formy vzdělávání na střední odborné škole, kde vyučuji tento předmět, širší i snadnější přístup ke vzdělávání a využití modernějšího a pro tento případ vhodnějšího způsobu výuky, než je jen klasická výuka vyučujícím ve třídě. Tato myšlenka je reakcí na předchozí zkušenosti z praxe se vzděláváním dospělých i na vlastní zkušenosti z doby studia.

Teoretická část této práce se zabývá různými definicemi a pohledy na e-learning, porovnáním klasické výuky a e-learningu, zmiňuje se o kombinované, smíšené, propojené výuce či hybridním vzděláváním nazývaném blended learning, zabývá se a vysvětluje pojmy e-žák, e-tutor. Seznámí s vyučovacím předmětem „Písemná a elektronická komunikace“, s jeho obsahem a rozsahem výuky a pojmenuje cílovou skupinu, pro kterou má být e-kurz vytvořen.

Cílem je na základě zjištěných informací a získaných podkladů vytvořit e-learningový kurz v prostředí LMS Moodle, který by plnil všechny požadavky na obsah a cíl výuky. Následně, po uvedení do provozu, zjistit vhodnost použití této vyučovací metody na základě výsledků vzdělávání studentů, efektivnost výuky a upozornit na nedostatky zjištěné během zkušebního provozu. Tím potvrdit nebo vyvrátit hypotézu o vhodnosti použití uvedené vyučovací metody právě pro tento předmět a typ studia. Je třeba zmínit, že se ovšem nejedná pouze o typický (čistý) e-learning, ale o tzv. blended learning, tj. smíšené či propojené vzdělávání, protože studenti, kteří absolvují výuku prostřednictvím e-learningového kurzu, mají současně i prezenční výuku formou pravidelných konzultací.

Ke zkoumání v praktické části práce bude využito metody didaktického testování, hodnocení výsledků činnosti žáků formou písemného zkoušení a dotazování studentů třetího ročníku dálkové formy vzdělávání z Československé akademie obchodní

Dr. E. Beneše, střední odborné školy, Resslova 8, Praha 2. Ti studenti, kteří budou mít kurz k dispozici a zúčastní se jej, budou porovnání s kontrolní skupinou studentů, kteří projdou pouze klasickou výukou během konzultací.

Ve vyučovací praxi by tato práce měla pomoci při rozhodování se o zavedení, případně využívání, e-learningového kurzu v prostředí LMS Moodle v předmětu „Písemná a elektronická komunikace“ na střední odborné škole pro studenty třetího ročníku dálkové formy vzdělávání, jako součást nebo doplněk k prezenčním konzultacím, a také upozornit na možné výhody či úskalí při použití právě této výukové metody.

1 E-LEARNING JAKO MODERNÍ VZDĚLÁVACÍ TECHNOLOGIE

1.1 Co je e-learning

V definicích e-learningu není mezi odborníky vždy shoda, mění se a jsou určovány vzdělávacími potřebami a cíli všech těch, kteří se učí, a edukačním prostředím, ve kterém jsou využívány.

Pedagogický slovník (Průcha, Walterová, Mareš, 2009, s. 66-67) charakterizuje e-learning (elektronické učení) jako:

- typ učení, při němž získávání a používání znalostí je distribuováno a usnadňováno elektronickými zařízeními
- může zahrnovat ucelené učební kurzy, menší učební moduly nebo jen relativně malá učební témata
- může se opírat o časově synchronní anebo asynchronní přístupy
- může být distribuováno z geograficky i časově nezávislých zdrojů
- propojuje vnější řízení jedince s jeho autoregulací
- používá se především v distančních a kombinovaných formách vysokoškolského studia, v podnikovém vzdělávání, při rekvalifikačních kurzech, ale postupně proniká na střední i základní školy

Pojetí e-learningu podle Zounka (2009, s. 37-38) „zahrnuje jak teorii a výzkum, tak i jakýkoliv reálný vzdělávací proces (s různým stupněm intencionality), v němž jsou v souladu s etickými principy používány informační a komunikační technologie pracující s daty v elektronické podobě. Způsob využívání prostředků ICT a dostupnost učebních materiálů jsou závislé především na vzdělávacích cílech a obsahu, charakteru vzdělávacího prostředí, potřebách a možnostech všech aktérů vzdělávacího procesu.“ Je tedy možno konstatovat, že připouští možnost, že v e-learningu nemusí vždy jít o řízený a strukturovaný proces, ale že může obsahovat i ne zcela uvědomované učení. Zdůrazňuje zde i etické principy, jimž běžně nebývá přiznávána důležitost.

Jako prostředky ICT (Information and Communication Technologies) - informačních a komunikačních technologií je možné označit veškeré technologie a telekomunikační systémy, které umožňují komunikaci a práci s daty a informacemi v elektronické podobě.

Z pohledu elektronické komunikace slouží e-learning ke vzdělávání pomocí elektronických prostředků - CD, DVD, internetu, intranetu atd. *„Většinou je chápán jako pouhý poskytovatel informací (jednosměrně). Může se však jednat o dvousměrnou komunikaci (mezi studujícím a e-tutorem [školitel, který prostřednictvím elektronických pojiček komunikuje se studujícími], nebo dokonce o vícesměrnou komunikaci, kdy mezi sebou komunikují i studující (virtuální třída). Pravidla pro komunikaci (oprávnění, způsob a čas přihlášení atd.) musí být součástí každého jednotlivého e-learningového systému, neboť jsou závislá na konkrétních podmínkách provozování e-learningu.“* (Neugebauer, 2009, s. 80)

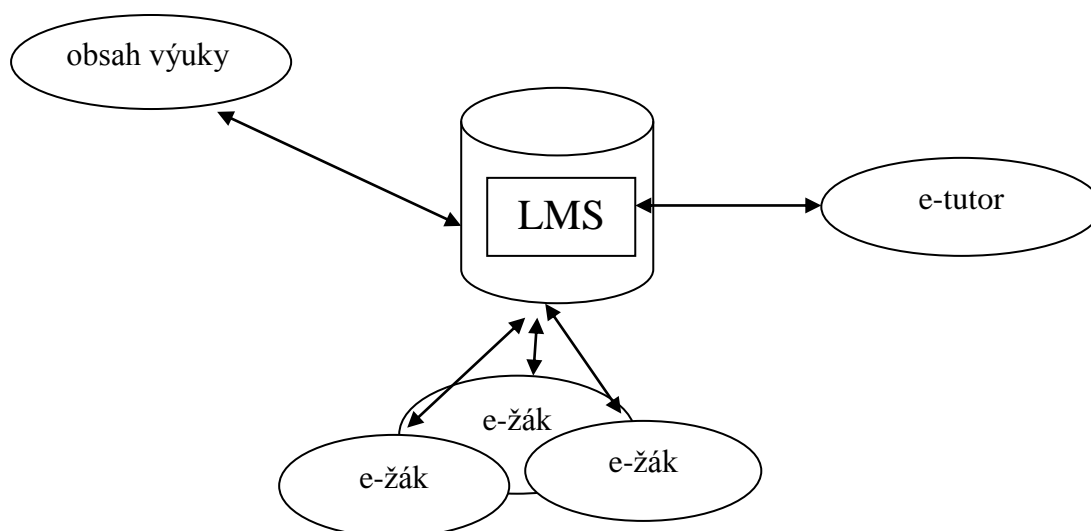
Průcha (2003, s. 52) spojuje e-learning a on-line studium především se systémem DiV (distanční vzdělávání). *„Má-li studující k dispozici potřebné technické vybavení, nemusí během celého studia obrazně řečeno vytáhnout paty z domu. Vše co ke studiu potřebuje, je umístěno na CD nosičích a/nebo severech resp. webových stránkách Internetu, takže stačí komunikovat s těmito médii. Při systému e-learning jsou studijní a všechny další informační a instrukční materiály zpravidla umístěna na CD nosičích.“*

Dále zmiňuje, že složitějším *„je systém on-line studia, vyžadující speciální software, vytvářející to, co se označuje jako **studijní prostředí**. Zpravidla k němu patří základní informace o kurzu či studijním programu, kontakt na tutora, **seznam studujících s adresami jejich webových stránek (e-mailů), kalendárium** (zahájení studia, plán studia včetně termínů pro skládání zkoušek, odevzdávání prací a plnění dalších studijních povinností), tzv. **chat room** - tj. volný prostor pro elektronicky vyměňované diskusní příspěvky mezi studujícími navzájem i mezi nimi a tutorem a konečně vlastní **studijní materiály** ve formě textů i internetových odkazů.“*

Pavliček (2003, s. 7) vymezuje e-learning jako *„alternativní formu výuky a učení prostřednictvím elektronických prostředků. Pokud bychom zařadili obsah výuky coby technologickou záležitost pod tzv. řídicí systém výuky (LMS, Learning Management*

System), zůstane nám trojice (žák-technologie-tutor), kdy do standardního vztahu žák-učitel zařadíme prostředí. Nicméně obsah výuky vymezujeme samostatně, protože je významným prvkem systému elektronického způsobu vzdělávání.“

Obrázek 1: Schéma systému e-learningu

Zdroj: (Tamtéž, s. 8)

LMS (Learning Management Systems) jsou specifická vzdělávací prostředí, systémy řízeného vzdělávání. Jedná se o softwarové aplikace, které jsou schopny řešit administrativu a organizaci výuky v rámci e-learningových kurzů, umožňují kompletní online studijní podporu studujících. Jsou zaměřené na automatizaci výcvikových a výukových událostí a distribuci kurzů prostřednictvím Internetu/Intranetu. Podle druhu poskytovaných kurzů a funkcí jsou schopny zprostředkovávat i diskusní skupiny, chat nebo virtuální třídy, představují specifickou skupinu online nástrojů, které mohou řídit, ověřovat, motivovat, prezentovat studujícím informace a využívat potenciálu multimediálních podpor.

E-tutor je metodickým průvodcem studiem, který hodnotí výsledky a motivuje studenty. Může pomoci při výběru kurzu, pomáhá při řešení úkolů, povzbuzuje studenty v plnění studijních povinností, kontroluje aktuálnost a obsah kurzu, shromažďuje náměty a připomínky. Tutor vykonává odlišnou činnost než učitelé a lektori, kteří působí v klasické prezenční formě vzdělávání. Zajišťuje organizační záležitosti

dotýkající se studenta, je to pro něho nejbližší osoba ve studijních záležitostech, které se týkají příslušného kurzu. Se studenty komunikuje prostřednictvím nástrojů k tomu určených v LMS. Tutor pořádá **tutoriály**, konzultace pro studenty, na kterých je možné prodiskutovat a objasnit nepochopené části učiva. Tutor nevede prezenční studium, i když tato možnost kombinace obou činností se nevylučuje.

E-žák je účastník vzdělávání formou e-learningového kurzu.

V e-learningu se můžeme setkat s pojmem **pedagog autor**. Vyučující v elektronickém vzdělávání mění svou roli. Často je také autorem učebních opor (kurzů, textů) pro e-learningový kurz. Díky zpětné vazbě od tutora a studentů je může postupně upravovat a zdokonalovat. Vyučující v e-kurzu testuje studenty z probíraného učiva, hodnotí jejich znalosti. Autor spolupracuje s odborným týmem a tvoří podklady a materiály pro výuku. Role vyučujícího i autora, jak již bylo zmíněno, tak může být spojena v jedné osobě.

S e-learningem i velmi úzce souvisí tzv. počítačem podporovaná výuka. Pavlíček (2003, s. 8) uvádí několik základních pojmů z této oblasti:

- **CBT** (Computer Based Training) - je počítačem podporovaná výuka, která je realizována počítačovými výukovými programy na počítači uživatele nebo v lokální síti třídy. Obvykle jsou výukové programy distribuovány prostřednictvím CD-ROM nebo různých počítačových programů a aplikací.
- **WBT** (Web Based Training) - je výuka podporovaná webovými technologiemi, Internetem. Vzdělávací obsahy, kurzy nebo programy jsou distribuovány přes intranet nebo internet. Nespornou výhodou je, že informace je možné průběžně aktualizovat.
- **TBT** (Technology Based Training) - je výuka na bázi technologií. Přesněji se tedy jedná o vzdělávání s využitím nebo podporou informačních a komunikačních technologií. Zahrnuje veškerá elektronická média (počítače, internet, digitální televize, videoprogramy, rozhlas, interaktivní tabule atd.)

Další tři pojetí definice e-learningu jej podle Pavlíčka (2003, s. 8-9) popisují z různých pohledů:

Procesní (e-procesy podporované elektronickými prostředky)

E-learning je zde chápán jako souhrn procesů, které jsou spojené s procesy učení a jejich řízení (vyučování), realizovaných prostředky ICT.

Technologické

E-learning z technologického pohledu znamená CBT/WBT, řídicí systém učení (LMS) a komunikační prostředky. Ukazuje na roli a důležitost technologií v e-learningu k zajištění potřebných funkcí. Je to počítačová výuka, její řízení a komunikace v systému.

Didaktické

E-learning v didaktickém pojetí je spojením systémového návrhu a vhodného modelu učení v prostředí informačních komunikačních technologií.

Jak uvádí Barešová (2003, s. 27), je ovšem nutné zmínit, že kompletní e-learning se musí skládat ze tří složek. První je **obsah vzdělávání**, to jsou jednotlivé vzdělávací kurzy či moduly. Ty jsou naplněny obsahem, který je specificky upraven podle didaktických požadavků pro tvorbu elektronických podpor. Druhou složkou je **distribuce e-kurzů**, která bývá uskutečňována obvykle prostřednictvím internetu nebo intranetu. Do této složky je možné zahrnout i otázky bezpečnosti a komunikace se systémem. **Řízení studia** je třetí složkou, ze které se e-learning skládá. Jedná se o celkovou organizaci kurzu i studentů (využití různých nástrojů, možnosti testování, evaluace a jiné).

Nelze ani opomenout jednu z významných vlastností e-learningu. „*E-learning a digitální technologie nabízejí možnosti, jak zpřístupnit učení v jeho různých podobách také různě znevýhodněným skupinám lidí.*“ (Zounek, 2012, s. 10)

V souvislosti s e-learningem se můžeme setkat i s pojmem **kybergogika** (anglický originál Cybergogy), který použili M. Wang a M. Kang v roce 2006 pro označení strategie aktivního zapojení do on-line výuky a zkušenostního učení. „*Kybergogika je*

adaptací pedagogiky a andragogiky navržená tak, aby vyhovovala e-výuce, to znamená učení, které je elektronicky zprostředkované, většinou prováděné na dálku.“ (Scopes In: Rychtová, 2011, s. 15).

1.2 Porovnání e-learningu a klasického vzdělávání

Porovnáním e-learningu a klasického vzdělávání podle různých kritérií je možné pomoci vyjasnit některá hlediska e-learningového vzdělávání.

Pavlíček (2003, s. 12-14) vymezuje **srovnávací kritéria** a hodnotí podle nich takto:

1. **Kvalita obsahu výuky** (úroveň obsahu z odborného, expertního hlediska).
2. **Didaktická kvalita výuky** (jak učitel nebo program učí, efektivnost způsobu výuky).
3. **Rychlost zavedení nového tématu** (nasazení nového kurzu, návrhu a vývoje kurzu).
4. **Rychlost přístupu k informacím a jejich rozsah.**
5. **Zpětnovazební mechanismy** (využití zpětné vazby při řízení výuky).
6. **Individuální přístup** (přístup učitele/programu k jednotlivým účastníkům).
7. **Diferenciace** (rozlišení výuky podle vstupních znalostí a schopností účastníků).
8. **Názornost výuky** (využití pomůcek, zobrazení, vzorů, medií)
9. **Vyhovění stylům učení** (kinestetický, poslechový, vizuální).
10. **Spolupráce** (práce ve skupině, v týmu; společné řešení problémů, projektů, úkolů).
11. **Sdílení času a prostoru** (dojíždění, nutnost být v dané učebně v daný čas).
12. **Možnost automatizovaného zpracování informací** (o výsledcích výuky).
13. **Vazba na informační systémy** (podnikové, školské, vlastní).
14. **Náklady** (na vývoj, přípravu a realizaci).

Krit.	Klasická výuka	E-learning
1	Odborný obsah je určen osnovami, učebnicemi. Výuka probíhá prostřednictvím vyučujícího, který ovlivňuje i odbornou úroveň.	Témata mohou být zpracována i odborně a garantována uznávanými znalci z určitých oborů.
2	Tento proces je velmi značně ovlivněn kvalitou učitele. Různá úroveň je nejvíce patrná u školitelů bez pedagogického vzdělání, kdy výuku často zaměňují za prezentaci.	Proces výuky je i zde silně ovlivněn přístupy návrháře, tvůrce. Proces výuky lze ale algoritmizovat, a tím jej důsledně a jasně přizpůsobit zvolené teorii učení.
3	Je zde nižší rychlost zavedení či nasazení kurzu, závisí zejména na přípravě učitelů.	Kurz je možné nasadit plošně po celé organizaci, škole prakticky téměř okamžitě.
4	Omezený rozsah daný ne vždy okamžitou možností přístupu k informačním zdrojům např. prostřednictvím internetu.	Pokud probíhá výuka on-line jsou obvykle dostupné celosvětové zdroje, nebo přímo k tomu určené vyhledávací mechanismy.
5	Zpětná vazba bývá využívána obvykle max. na úrovni třídy. Její frekvence bývá ovšem často nedostatečná.	Je nedílnou součástí výukových programů. Výsledky lze používat k řízení individuální výuky. Četnost využívání je možné nastavit tak, aby docházelo k požadovanému počtu upevnění získaných dovedností a znalostí.
6	Individuální přístup je přáním většiny učitelů. Je limitován velikostí třídy co do počtu žáků i nutnými interferencemi.	Poskytuje více prostoru pro individuální přístup. E-tutor nebo učitel (pokud existuje) může se studentem komunikovat mnohem více a záměrněji než v klasické výuce.
7	Diferenciovaný přístup je vlastně přístupem individuálním. V klasické třídě je jen obtížně použitelný.	Adaptivní výukové programy jsou skutečnou cestou k využívání schopností jednotlivců. Větvený programy již umožňuje využívat zpětnou vazbu a diferenciaci ve výuce.

8	Zásada názornosti je využívána podle toho, jaké jsou k dispozici pomůcky, modely, simulační nástroje. Rovněž je možné využívat i např. multimediální PC.	Multimediální PC je ideální prostředek k názornému vyučování. Se svými nástroji pro zpracování a zobrazení textu, grafiky, zvuku a videa umožňuje znázornění reálného světa i jeho modelování.
9	Využívání stylů učení k jeho větší efektivnosti není ve svém komplexu možné, výuka se obvykle zaměřuje na jeden z nich.	Možnosti spojení multimediálních prvků se styly učení přináší větší efektivitu procesu učení. Každý žák si může najít způsob výuky podle stylu učení, který sám preferuje.
10	Skupinové vyučování je klasická metoda, která přináší efekt i přípravu na práci. Výuka směřuje ke spolupráci.	Teleworking, každodenní potřeba komunikovat. To podporuje i e-learning. Vychází tak vstříc současnému životnímu i pracovnímu stylu.
11	Je nutná vazba na místo a čas. Je to přínosem pro sociální metody učení. Jak autor dodává - „ <i>ne vždy</i> “. Ale určitě je podle něho sociální kontakt veledůležitý.	Umožnění asynchronního přístupu ve výuce se mnohdy uvádí jako jedna z největších výhod e-learningu. Vypočítávají se úspory na cestovné, ubytování, noclehy. Není třeba opouštět pracoviště, školu, domov apod.
12	Sběr známek, poznámek, pochval, trestů, výkaznictví atd. je nejen postrachem, ale i ztracenými informacemi, které jsou obvykle časově omezené a dále nezpracováváné a nevyužívané.	Informace o procházení programy, způsobech odpovědí, výsledcích testů aj. informují nejen o postupech a pokrocích studentů, ale i o nedostatecích programů. To vše provádí tzv. výukové řídicí systémy (LMS).
13	Vazba na další informační systémy je pouze ruční, což zvyšuje administrativu učitele.	Komplexní využívání informací je jednou ze základních funkcí informačních systémů. Vzdělávání a práce s lidskými zdroji za pomoci LMS může zvyšovat kvalitu personální práce.

14 Náklady se odhadují asi 5-10krát nižší než u vývoje počítačové výuky. Náklady na realizaci kurzu jsou však opakované.	Náklady je třeba zvážit. Vstupní náklady jsou vysoké, přímých úspor je možné dosáhnout opakovaným používáním, snížením nákladů na organizaci školení a cestování pracovníků. Přínosů je možné dosáhnout kvalitou a rychlostí.

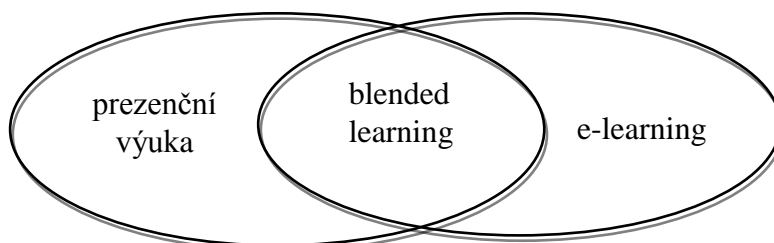
1.3 Blended learning

Blended learning ve své nejjednodušší formě kombinuje tradiční prezenční výuku s digitálními učebními pomůckami. V dnešní společnosti tak mohou být, a velmi často jsou, studující zapojeni i do vzdělávání prostřednictvím internetu a pomocí počítačů. Blended learning se neustále mění a každý učitel přistupuje k výuce jinak, ale je to jistě vhodný způsob, jak posunout výuku v 21. století vpřed.

*„Z e-learningu (který zastupuje pojem online vzdělávání) se vyděluje mimo jiné i termín **blended learning**. Ten označuje tzv. smíšené vzdělávání - prezenční vzdělávání podporované informačními a komunikačními technologiemi. V praxi je to např. prezenční vzdělávání využívající výukové programy na CD-ROM či DVD pro procvičení učiva. V praxi je blended learning nejrozšířenější formou vzdělávání podporovaného ICT.“* Kopecký [online] [cit. 2013-01-10]

Blended learning neboli propojené vyučování, prezenční výuka a e-learning v navzájem propojené formě, je možné znázornit takto:

Obrázek 2: Blended learning

Moderní technologie velmi dobře pomáhají i v tradiční prezenční výuce nebo je možné střídavě kombinovat výuku v učebně a na internetu. Zounek (2012, s. 10-11) se zmiňuje o tom, že se tak učení „*může odehrávat jak v rámci výukové jednotky, tak mimo ni, například doma nebo v knihovně.*“ Podle autora je „*taková kombinace e-learningu a tradiční výuky označována jako blended learning či smíšené či propojené vzdělávání (někdy označované jako blended e-learning či hybridní vzdělávání).*“ Dále popisuje blended learning jako velmi flexibilní v mnoha různých ohledech. Existuje velké množství variant propojení moderních technologií s tradičními postupy a záleží vždy na zvážení, které použít k naplnění cílů výuky a učení.

„Kombinovat lze například:

- tištěné a elektronické výukové materiály;*
- offline a online učení, materiály nebo zdroje (například výuka v klasické třídě propojená s učením pomocí technologií, využívající širokou paletu výukových materiálů a zdrojů);*
- individuální a skupinové učení (je možné propojit individuální učební aktivity respektující vlastní tempo studenta se skupinovými formami učení, které mohou být dynamičtější, založené na diskuzi či sdílení poznatků, přičemž obě formy učení mohou být realizovány s podporou technologií apod.);*
- strukturované a nestrukturované učení (je možné využívat výukový text v učebnici, ale také nestrukturované zdroje učení, kterými mohou být dokumenty na internetu, odborná literatura, e-mail aj.);*
- vytvořený učební materiál pro specifický síl a obecný/univerzální učební materiál (lze používat například zakoupený výukový multimediální program, který je doplněn speciálně vytvořeným materiálem, jenž odpovídá individuálním potřebám konkrétní skupiny studentů).“*

Exkurz do popisů a pojetí blended learningu je vhodné ukončit myšlenkou Zounka (Tamtéž, s. 12), kterou z hlediska praxe nelze opomenout. „*Pokud jsou tedy například vzdělávací cíle efektivněji dosažitelné kombinací prostředků moderních technologií s tradičními výukovými metodami, nikoliv pouze prostředky elektronickými, pak je na místě uvažovat o blended learningu.*“

2 PŘEDMĚT PÍSEMNÁ A ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE NA SOŠ PRO DÁLKOVOU FORMU VZDĚLÁVÁNÍ

2.1 Popis předmětu

Cílem předmětu „Písemná a elektronická komunikace“ pro dálkovou formu vzdělávání na obchodní akademii, jak je uvedeno ve školním vzdělávacím programu (ŠVP) pro obor vzdělání 63-41-M/02 Obchodní akademie, Československé akademie obchodní Dr. E. Beneše, střední odborné školy, Resslova 8, Praha 2, je naučit žáky správnou techniku psaní na klávesnici desetiprstovou hmatovou metodou, zprostředkovat žákům dovednosti v písemné i elektronické podobě v praxi běžně užívaných písemností a vést žáky k efektivnímu způsobu vyjadřování v písemné komunikaci. Znalosti a dovednosti získané v tomto předmětu jsou předpokladem pro další práci.

Název tohoto vyučovacího předmětu a formulování jeho cílů v učební osnově předpokládá, že škola má k dispozici techniku, která odpovídá standardnímu vybavení úřadů, podnikatelských subjektů a organizací, pro které je budoucí absolvent školy připravován.

Učivo je uspořádáno do logicky navazujících celků. Předpokladem pro tvorbu základních písemností a dalších dokumentů je dovednost psaní hmatovou metodou, která je vyučována v prvním a druhém ročníku. Výuka tvorby a využití obchodních dopisů a dalších základních písemností, mezi které patří interní, personální a právní písemnosti, osobní dopisy a dopisy orgánům státní správy, jsou obsahem učiva ve třetím ročníku. Jejich úprava a stylizace se odvíjí od aktualizovaných vydání České státní normy 01 6910. Studenti se učí písemnosti odborně stylizovat (v administrativním stylu) a používat podle účelu. V úvodu a během výuky jsou žáci vedeni k bezpečnému zacházení s nástroji výpočetní techniky, k ochraně svého zdraví a dodržování bezpečnostních předpisů. Výuka předmětu „Písemná a elektronická komunikace“ probíhá na počítačích v odborných učebnách.

Základními metodami výuky jsou teoretický výklad, názorná ukázka a praktické procvičování během pravidelných konzultací. Jsou zadávány úlohy, které vyžadují vyhledávání informací z různých zdrojů a též propojení znalostí z různých oborů.

Zvláštní kapitolu pojetí výuky tvoří v prvním ročníku programovaná výuka, výukový program ZAV, pro psaní všemi deseti prsty na klávesnici.

Klávesnicová gramotnost je i mezi žáky chápána nejen jako cíl jednoho z vyučovacích předmětů, ale i jako prostředek k ovládnutí počítače v praxi i soukromí, i když pro dospělé studenty se značným množstvím zlovyků v ovládnutí klávesnice je výuka podle programu ZAV velmi náročná na čas a osobní disciplinovanost.

Získané znalosti si žáci upevňují procvičováním na praktických příkladech, jsou motivováni významem využití znalostí a dovedností získaných v předmětu písemná a elektronická komunikace v praxi. Vyučovací čas je převážně využíván pro práci s počítačem, tedy písemnou a elektronickou komunikaci. Ústní komunikace je řazena aktuálně s probíraným učivem.

Vzdělávání v písemné a elektronické komunikaci (podle výše uvedeného ŠVP) rozvíjí všechny klíčové kompetence (komunikativní, personální, řešit problémy, využívat ICT a pracovat s informacemi, aplikovat základní postupy při řešení praktických úkolů), zejména pak směřuje k tomu, aby žáci:

- uplatňovali různé způsoby práce s textem;
- pozitivně reagovali na podněty vedoucí k získání a prohloubení znalostí a zkušeností;
- porozuměli danému tématu a dokázali jej zpracovat;
- pochopili vzdělávání jako celoživotní proces, při němž se učí, jak využívat získané informace pro další studium či praxi;
- vhodně volili technické prostředky a metody k řešení jednotlivých zadání;
- efektivně využívali informací získaných prostředky ICT;
- správně formulovali své myšlenky a názory přiměřeně k účelu, a to srozumitelně, jasně přehledně a jazykově správně, zvládali komunikaci v psaných projevech;

- zpracovávali administrativní písemnosti, pracovní dokumenty a souvislé texty na běžná i odborná témata;
- dodržovali jazykové a stylistické normy i odbornou terminologii;
- adekvátně reagovali na hodnocení svého vystupování a způsobu jednání;
- přijímali a odpovědně plnili svěřené úkoly;
- přispívali k vytváření vstřícných mezilidských vztahů;
- respektovali morální principy a jednali v souladu se zásadami společenského chování;
- pochopili význam vzdělávání při uplatnění na trhu práce v daném oboru;
- vhodně komunikovali s potenciálními zaměstnavateli, prezentovali svůj odborný potenciál a své profesní cíle;
- orientovali se v obecných právech a povinnostech zaměstnavatelů i zaměstnanců;
- pracovali s osobním počítačem a dalšími prostředky informačních a komunikačních technologií;
- využívali aplikace pro elektronickou komunikaci, elektronickou poštu a internetový prohlížeč;
- přesvědčivě prezentovali svoji práci;
- byli schopni pracovat s příslušnými právními předpisy;
- zpracovávali podklady a písemnosti při sjednávání a ukončování pracovního poměru;
- vyhotovovali typické písemnosti v normalizované úpravě;
- písemně komunikovali se zahraničními partnery nejméně v jednom cizím jazyce;
- vhodným způsobem reprezentovali firmu a spoluvytvářeli image firmy na veřejnosti;
- dokázali uplatnit poznatky psychologie prodeje při jednání s klienty a obchodními partnery při nákupu i prodeji;
- dbali na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci s výpočetní technikou, dodržovali právní předpisy týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence.

Předmět „Písemná a elektronická komunikace“ je úzce spjat s informačními a komunikačními technologiemi. Jejich prostřednictvím naplňuje své cíle, využívá a rozvíjí vědomosti a dovednosti nabyté v této oblasti. Současná společnost vyžaduje informační gramotnost, která se stala nedílnou součástí všeobecného vzdělání. Praktické využívání podpůrných aplikací v odborných předmětech přináší umění abstrakce v širším pojetí využívání informačních a komunikačních technologií.

Mezipředmětové vztahy jsou zde především s předměty Český jazyk, Informatika, Ekonomika, Účetnictví a Právo.

2.2 Rozsah výuky

Výuka tohoto předmětu probíhá ve třech ročnících prezenční výukou v tzv. konzultacích, to jsou běžné vyučovací hodiny o délce 45 minut. Školní rok se dělí na pololetí.

V prvním ročníku výuky předmětu Písemná a elektronická komunikace v dálkové formě vzdělávání mají studenti 15 konzultačních hodin během jednoho pololetí. Výuka psaní na klávesnici desetiprstovou hmatovou metodou probíhá programovanou výukou prostřednictvím kybernetické výuky v programu ZAV (autor Jaroslav Zaviačič), který byl v roce 2003 na 3. ročníku soutěže „e-learning“ oceněn Národním centrem distančního vzdělávání za pedagogickou propracovanost a široké možnosti využití. Výuka v tomto programu je velmi variabilní, bez ohledu na osobní účast studenta ve škole, což vyhovuje požadavkům na moderní dálkové vzdělávání. Student si sám (s ohledem na požadavky plnění učebního plánu) stanoví podle vlastních schopností tempo a rozložení času na výuku. Výuka je propojená online přes internet, vyučující tak může sledovat práci studenta doma, případně jej metodicky vést při dílčích neúspěších během výuky. Nevýhodou je právě nutnost připojení k internetu, ne všichni studenti tuto možnost mají. Pokud student tuto možnost nemá, může k výuce použít učebnici kompatibilní k výukovému programu, kde studentovi k nácvičku a procvičení požadovaných znaků stačí jakýkoliv textový editor na počítači, nebo dokonce jen psací stroj. Hodnocení výsledků vzdělávání probíhá formou různých testů rychlosti a přesnosti psaní, které vyhodnocuje samotný program. Výhodou je tedy naprostá objektivita hodnocení.

Ve druhém ročníku výuka probíhá v 10 konzultacích za pololetí. V prvním i druhém pololetí studenti zdokonalují svoji dovednost a výkon v psaní na klávesnici, je možné k výuce opět využít podporu programu ZAV, zejména při cvičných opisech textů, při zvyšování rychlosti a přesnosti psaní např. minutovými a dvouminutovými opisy textů, k domácí výuce a zejména při testování, stejně jako v prvním ročníku. Ve druhém pololetí ještě přibývá výuka normalizované úpravy písemností podle ČSN 01 6910, korekturní práce s textem, základy a pravidla stylizace obchodních písemností, tzv. administrativní styl. Studenti se učí také vypracovat tabulku v úpravě podle již zmíněné ČSN. Kontrolní testování probíhá formou opisu textu na rychlost a přesnost v programu ZAV. Ve druhém pololetí je začleněn i test zvládnutí normalizované úpravy obchodního dopisu do předtisku k tomu určenému.

Třetí ročník obsahuje vždy 10 konzultací za pololetí. Studenti se v prvním pololetí učí prakticky zpracovávat a samostatně stylizovat písemnosti spojené s obchodním případem od začátku až po jeho realizaci, včetně komunikace s peněžními ústavy a zpracování písemností při porušení kupní smlouvy. Při tom využívají znalosti normalizované úpravy písemností z druhého ročníku. Ve druhém pololetí probíhá výuka jednoduchých právních písemností, interních dokumentů, personálních písemností a komunikace s orgány státní správy. Studenti mají za úkol v rámci klasifikace v každém pololetí vypracovat čtyři čistopisy (písemnosti na základě předem stanoveného zadání, vypracované tzv. na čisto, jako v praxi). To slouží jako příprava k hlavní písemné zkoušce, která je na konci pololetí.

Odborné vypracování písemnosti, obvykle obchodního dopisu, nebo právní písemnosti, je i součástí praktické maturitní zkoušky, proto je na výuku tohoto předmětu ve třetím ročníku dálkové formy vzdělávání kladen značný důraz.

3 VYTVOŘENÍ E-LEARNINGOVÉHO KURZU S VYUŽITÍM LMS MOODLE

„Moodle je softwarový balík, který je určený pro podporu prezenční i distanční výuky prostřednictvím online kurzů dostupných na www. Moodle je vyvíjen jako nástroj umožňující realizovat výukové metody navržené v souladu s principy konstruktivisticky orientované výuky. Moodle umožňuje či podporuje snadnou publikaci studijních materiálů, zakládání diskusních fór, sběr a hodnocení elektronicky odevzdávaných úkolů, tvorbu online testů a řadu dalších činností sloužících pro podporu výuky. Moodle je volně šiřitelný software s otevřeným kódem. Běží na Unix, Linux, Windows, Mac OS X, Netware a na jakémkoliv dalším systému, který podporuje PHP. Data jsou ukládána v databázi MySQL, PostgreSQL, MS SQL nebo Oracle.“ [online] [cit. 2013-01-13]

Tento LMS (Learning Management System) nástroj pro tvorbu e-kurzů je běžně dostupný. Na naší škole je již úspěšně využíván v jiných předmětech, a má poměrně snadnou obsluhu pro učitele i žáky.

Při tvorbě kurzu je třeba mít na mysli nejen výhody, ale i jisté nevýhody, které tento způsob studia přináší studentům (e-žákům) i učitelům.

Výhodou pro studenty jistě je, že *„Studovat a učit se pomocí online technologií je možné prakticky kdykoliv a kdekoliv. S tím souvisí i možnost individualizace a flexibility studijního procesu. Student je v podstatě pánem svého času i studia, protože se může vlastním tempem a v době, kdy mu to optimálně vyhovuje s ohledem na zaměstnání nebo rodinu (stále však musí respektovat například časový harmonogram kurzu či pokyny vyučujícího). Při studiu postupuje v souladu s vlastními schopnostmi a dovednostmi. Má-li student příležitost, může si vybírat takové studijní materiály, které dopovídají jeho stylu učení a které vyhovují úrovni jeho znalostí a individuálnímu zájmu.“* (Zounek 2012, s. 134)

Naopak za **nevýhodu**, jak dále Zounek (Tamtéž, s. 135-136) uvádí *„je možné považovat i poměrně vysoké ceny za pevné či mobilní připojení k internetu. Jednou z hlavních*

překážek mohou být i nedostatečné základní nebo pokročilé dovednosti v ovládnání počítače. U některých lidí mohou být významnou bariérou jejich (apriorní) negativní postoje k ICT obecně.“ To platí, na základě vlastních zkušeností, zejména u vzdělávání dospělých, kteří k ICT často nemají tak kladný vztah jako mladiství, i když to nemusí být vždy pravidlem. *„Výraznou nevýhodou může být i nedostatečná motivace, neschopnost samostatné práce a její organizace či neschopnost samostatného učení. Někteří studenti dokonce očekávají, že budou jasně a přesně (do detailu) řízení a vedení, což může být rovněž frustrující (z pohledu učitele i studenta), protože v případě zapojení e-learningu se často očekává právě jistá míra samostatnosti a aktivity.“* Autor neopomíná ani nezanedbatelná zdravotní rizika, která s sebou tento způsob učení nese. Jedná se hlavně o zdravotní problémy způsobené dlouhodobým sezením u počítače, jako jsou např. bolesti zad, únava očí, ale i možné psychické problémy.

Výhody z pohledu učitele jsou podle Zounka (2012, s. 144) např. možnost tvorby, archivace, distribuce a také inovace multimediálních učebních materiálů; řízení výuky a průběžné sledování (diagnostika) procesu učení studentů, k výhodám patří také podpora komunikace a její využití ve výuce; spolupráce s jinými vyučujícími i studenty z jiných institucí a podpora moderních didaktických postupů.

Nevýhodou, jak uvádí dále autor, mohou být v některých případech nedostatečné odborné znalosti a dovednosti v práci s online technologiemi a ICT obecně; rychlé technologické inovace; nejasné představy o pedagogickém využití online technologií ve výuce a učení a zejména náročná příprava učebních (multimediálních) materiálů, což může svádět i k plagiátorství; závislost na technickém vybavení.

Před samotnou tvorbou e-kurzu, ať jej vytváří sám vyučující nebo spolupracovník, který se tvorbou těchto kurzů zabývá, je nutné provést důkladnou analýzu cílové skupiny, pro kterou bude kurz určen, zjistit podrobně obsah vzdělávacích potřeb a připravit všechny materiály, které v kurzu budou použity a jasně vymezit jeho cíl. Nelze opomenout ani správný didaktický obsah a postup v procesu e-učení a snahu maximálně eliminovat nevýhody, které jsou spojené s výukou tímto způsobem.

3.1 Určení cílové skupiny

Na základě analýzy informací uvedených v předchozí kapitole došlo k rozhodnutí vytvořit e-learningový kurz nejprve jako podporu pro studenty, kteří se z nějakého, ať již zdravotního, osobního či pracovního důvodu nemohou zúčastnit pravidelných prezenčních konzultací. Později došlo k rozhodnutí, že by kurz mohl a měl sloužit ke zkvalitnění výuky jako doplněk nebo součást prezenčních konzultací. Jako nejvíce potřebná cílová skupina, pro kterou by tento kurz měl být vytvořen a využíván, s ohledem na obsah učiva a skutečnost, že tento předmět je i součástí praktické maturitní zkoušky, se jeví studenti 3. ročníku dálkové formy vzdělávání. Jde tak o snahu a cíl využít modernější a efektivnější metodu výuky tzv. blended learning ve vzdělávání dospělých na středoškolské úrovni.

3.2 Zjištění obsahu vzdělávacích potřeb

Studenti by měli v deseti konzultacích za pololetí, resp. dvaceti za školní rok, probrat a prakticky procvičit písemnosti různého charakteru. E-learningový kurz a jeho zkušební verze bude zaměřena na učební látku prvního pololetí školního roku, tj. na písemnosti spojené s obchodováním, s důrazem na nácvik stylizace obchodních dopisů a jejich úpravu podle ČSN 01 6910 Úprava písemností zpracovaných textovými editory, případně použití různých formulářů vztahujících se k probíranému učivu. V rámci kurzu by se tedy mělo jednat o 10 lekcí, které obsahově budou korespondovat s časovým rozpisem učiva (Příloha A) pro 3. ročník obchodní akademie dálkové formy vzdělávání, v předmětu „Písemná a elektronická komunikace“.

3.3 Vytvoření kurzu

Při tvorbě struktury samotného kurzu je vhodné využít některý z mnoha různých přístupů, modelů či návrhů, který nám může dát návod nebo alespoň námět, jak by takový postup mohl či měl vypadat, a jaký obsah by měl mít. Například Pavlíček (2003, s. 25-26) zmiňuje intuitivní pocit každého tvůrce, že „*v procesu výuky existuje jistý řád, někdy až rigorózní ve smyslu postupu: začátek výuky, výklad, cvičení, zkoušení, konec.*“

Popisuje výukový proces (události) tzv. **9 kroků výuky** podle R. M. Gagné¹, které je vhodné začlenit do každého výukového celku (kurzu, lekce, hodiny).

1. Získej pozornost - představení problému nebo nové situace

Vyprávění příběhu; prezentace problému, který se bude řešit; ukázka chybného řešení; zdůraznění závažnosti, důležitosti.

2. Informuj žáky o cílech - navození koncentrace naslouchání, pozornosti

Řekni, co se chystáš říci, vyprávěj, řekni, cos povídal. Popsání cílů lekce, stanovení cíle, jehož mají žáci dosáhnout, ukázka a objasnění k čemu jej mohou využít.

3. Vyvolej předchozí naučení - umožnění stavět na předchozích znalostech

Připomenutí žákům dosavadní znalosti, které se vztahují k příslušné lekci a spojení do souvislostí - usnadňuje učení a zapamatování.

4. Prezentuj materiál

Rozdělení informací na malé části, vyhnout se přetěžování paměti. Uplatnění výukových strategií a úkolů. Určení úrovně obtížnosti.

5. Prováděj učení - pokyny a rady, jak se naučit

Použití různých kanálů a médií, vysvětlování jak je využít, naučení se tak může urychlit, protože žáci neztrácejí čas hledáním cesty.

6. Iniciuj a povzbuzuj k výkonu - podpora

Samostatné procvičení získaných znalostí, dovedností, chování.

7. Poskytni zpětnou vazbu - ukázka nebo návod správného řešení

Test, kvíz či podrobný slovní komentář. Sdělení žákům, proč udělali dobrou práci, nebo analýza chyb a návrh na nové řešení.

8. Ohodnot' výkon

Více výkonu a více zpětné vazby posílí informace. Testováním zjistíme, zda došlo k naučení, to může pomoci k dalšímu postupu.

9. Zlepší uchování v paměti a umožni transfer - převod do jiných kontextů

Informace o podobných situacích, nastavení možnosti dalšího procvičení, navození situace možnosti použití v různých souvislostech, zopakování lekce.

---

¹ R. M. Gagné (1916-2002) byl americký pedagog, psycholog a vědec, který vytvořil mnoho studií a prací zabývajících se podmínkami učení. Uplatňoval pojmy teorie učení i k návrhům struktury e-učení.

Popis tvorby a realizace tohoto kurzu je uváděn jen v základní stručné podobě, neboť množství variant a možností, různého nastavení a využití funkcí použitého nástroje pro vytváření a správu e-kurzů je velmi obsáhlé. Nastudování a uvedení všech by bylo velmi náročné, zde nemožné. Nemá tedy sloužit jako podrobný návod, ale jen jako jednoduchá informace s možností dalšího rozvoje.

Tvorba kurzu v LMS Moodle začíná, pro vyučujícího nebo tvůrce, zadáním požadavku správci, nebo přímo vlastním vložením kurzu do systému, pokud k tomu má oprávnění. V základním nastavení se zadává název kurzu; jeho uspořádání (např. po týdnech, tematické apod., jejich počet); začátek kurzu; režim skupin (to je vhodné, pokud má být k výuce jednoho kurzu přihlášeno několik různých tříd, skupin apod.); dostupnost - tzn. přihlášení do kurzu pouze s heslem či bez něho, zamezení přístupu hostům, nebo naopak povolení; zobrazení motivu - estetické, barevné a grafické zobrazení celého kurzu (design) je důležité proto, aby navodilo příjemnou atmosféru studentům při učení; zobrazení známek a jiné. (Příloha B) Po základním nastavení kurzu, které je možné i průběžně měnit, začínáme s jeho sestavováním, architekturou. Je nutné promyslet celou strukturu kurzu a připravit výukové materiály a testy, které do něho budou vloženy. Výhodou je značná variabilita, možnost měnit zde vše podle potřeby i v průběhu kurzu, a přizpůsobit tak obsah požadavkům a získaným zkušenostem.

Zapnutím režimu úprav v roli „teacher“ je možné s obsahem kurzu pracovat (tvořit, doplňovat, upravovat).

V kurzu Písemná a elektronická komunikace bylo nastaveno 10 učebních témat (lekci) korespondujících s učebním plánem, a jedenácté, ve kterém jsou uvedeny použité zdroje. Vstup pro přihlášení do kurzu byl zablokovan heslem známým jen určeným účastníkům. Pokud se student přihlásí do kurzu, tato skutečnost se zobrazí v seznamu žáků. Učitel (tutor) pak může vidět a **sledovat veškeré události** spojené se studiem příslušného žáka (evidenci jednotlivých vstupů do kurzu, četnost prohlížení studijních materiálů, vzájemnou komunikaci, provádění a hodnocení testů, evidenci průběžného plnění úkolů a mnoho dalších). (Příloha C)

Před jednotlivými výukovými lekcemi je nezbytný **úvod e-žáků do studia** příslušného kurzu. Je vhodné přivítání studentů do kurzu, uvedení specifikace komu je určen,

seznámení s jeho obsahem a cílem. Měla by být uvedena informace o požadavcích a podmínkách klasifikace. Nesmí chybět ani přání studijních úspěchů studentům od vyučujícího, a tím navození vstřícné přátelské atmosféry. Dále je uvedena doporučená odborná literatura. Vloženým materiálem pro výuku jsou v úvodní části tohoto kurzu normalizované šablony pro obchodní dopisy, které žáci budou používat při vypracovávání úkolů v dalších lekcích. Vzhledem k již zmíněným nezanedbatelným zdravotním rizikům, která s sebou tento způsob učení nese (např. bolesti zad, únava očí, ale i možné psychické problémy), byly také do úvodu vloženy jako studijní materiály dvě prezentace. Jedná se o cviky a hygienu práce u PC, které mají studentům pomoci těmto případným nepříznivým důsledkům dlouhodobé práce u PC předcházet nebo je co nejvíce zmírnit. Během kurzu mohou studenti sledovat kalendář událostí, kde se zobrazují výrazně barevně důležité termíny např. odevzdání úkolů, testů apod. Mají také možnost využívat vzájemnou komunikaci prostřednictvím fóra mezi sebou nebo i s učitelem (tutorem), například při řešení úkolů, problémů atd. (Příloha D)

První téma (lekce) obsahuje opakování učiva z předchozího ročníku, na které výuka ve 3. ročníku navazuje. Je zde uveden i orientační čas potřebný k prostudování lekce. Do výukových materiálů byla vložena normalizovaná úprava písemností - to jsou vybrané části z ČSN 01 6910, vzory úpravy písemností vypracované v předtiscích určených pro obchodní dopisy a zásady, které je nutné dodržet při správné stylizaci dokumentů. Je předpoklad, že k těmto materiálům se studenti budou vracet nejčastěji při vypracovávání jednotlivých zadaných úkolů.

Ve výukových **lekcích 2-9** je vždy uvedený výklad nového probíraného učiva v příslušné lekci, případně odvolání se na některé kapitoly z doporučené učebnice. (Zejména se jedná o část učebnice nazvanou „frazologický slovník“, kde jsou uvedené různé způsoby a obměny stylizace k jednotlivým typům obchodních dopisů a písemností. Ty mohou žáky inspirovat při tvorbě povinných úkolů.) I zde, stejně jako v první lekci, je uveden orientační čas potřebný k prostudování učiva, v některých lekcích včetně předpokládaného času nutného k vypracování zadaného úkolu. (Příloha E) V každé lekci je vložený jako „**studijní materiál**“ vzor úpravy i stylizace příslušné probírané písemnosti ve formátu doc. Důvodem, proč u těchto vzorů nebyl použit formát dokumentu pdf, je nutnost, aby studenti mohli vidět a nastudovat způsob

podrobného formátování vzorového dokumentu v MS Word. Následuje vždy průběžná zpětná vazba, „**činnost**“, vložený krátký didaktický test. (Příloha F) Obsahuje tři otázky s výběrem jedné odpovědi ze tří možností. Je určený k opakování a procvičení zásadních částí probraného učiva. Studenti v tomto celém kurzu vypracují čtyři povinné písemné úkoly na základě zadaných dispozic, které jsou uvedené v příslušné lekci.

Výsledky jednotlivých **krátkých didaktických testů** vložených v každé lekci studenti vidí okamžitě po jejich absolvování. Mají možnost své chybné odpovědi hned opravit, a zjistit tak správnou odpověď. Znamkové hodnocení v těchto testech neprobíhá, resp. nebylo nastaveno, protože po opakovaných opravných pokusech by ztrácelo smysl. Cílem není hodnocení, ale zpětná vazba pro studenty. (Příloha G)

Povinné úkoly, vypracované obchodní dopisy, studenti odevzdají vložením dokumentu Word přímo do příslušné lekce v Moodle. Je možné nastavit termín odevzdání konkrétního úkolu, a to jak pevně stanovený, s konečnou platností (není možné pozdější odevzdání), tak i s možností opakovaných vložení po stanoveném termínu. Tento druhý způsob, opakované vložení, byl použit v tomto kurzu. Důvodem bylo využití možnosti následných oprav a postupné opakované zdokonalování písemných úkolů. To slouží i jako příprava k závěrečné písemné práci. Učitel vidí, kdy student úkol odevzdal. Může mu napsat komentář či připomínky k aktuálně odevzdanému vypracování a navést jej, nebo povzbudit, ke správnému řešení tohoto i následujících úkolů, případně může úkol ohodnotit. (Příloha H)

V desáté lekci probíhá **závěrečné testování**. Jedná se o samostatné vypracování **čistopisu obchodního dopisu** na základě daných dispozic. Studenti jej pracují v textovém editoru MS Word, použijí šablonu pro obchodní dopis. Vše v souladu s ČSN 01 6910. Toto zkoušení se uskutečňuje během prezenční konzultace, ale pro rychlejší zpracování výsledků se provádí mimo prostředí kurzu Moodle. Hodnocení vytištěné písemnosti provádí učitel běžným školním známkováním ve škále 1-5. Hodnotí se formální i obsahová správnost, včetně stylizace a pravopisu. Druhou částí závěrečného hodnocení je **didaktický test** umístěný přímo v kurzu. Je složený z dvaceti otázek, výběr jedné ze tří možností. Jedná se o souhrn předchozích testů z jednotlivých lekcí. Využívá se v něm ovšem možnosti náhodného zamíchání pořadí otázek

i příslušných odpovědí. Studenti mají jen jednu možnost vypracování tohoto testu. Během testu, až do jeho konečného odeslání, se k otázkám mohou vracet a měnit odpovědi, aniž by viděli průběžné výsledky. Je vhodné zobrazení malého počtu otázek na jedné stránce (např. 3). Tím je možné do jisté míry eliminovat nežádoucí spolupráci mezi studenty. Hodnocení tohoto didaktického testu probíhá přímo v systému Moodle, například formou procentuální úspěšnosti řešení daných otázek. Po absolvování testu všemi účastníky je možné zobrazit položkovou analýzu k jednotlivým otázkám testu. Kromě jiných údajů se zobrazí snadnost jednotlivých otázek, tzn. procenta správných odpovědí všech účastníků kurzu. Je pak možné případně otázky a odpovědi upravit pro další test, pokud je patrné, že jsou pro studenty příliš snadné, nebo naopak náročné. (Příloha CH)

Jedenácté téma v tomto kurzu již není učebním tématem, ale obsahuje seznam všech materiálů a zdrojů informací, ze kterých bylo při tvorbě kurzu čerpáno. Jde tak o smysluplnou maximální snahu nedopustit se plagiátorství, které je uváděné odborníky jako možná nevýhoda ze strany vyučujícího u této použité metody výuky.

4 OVĚŘENÍ FUNKČNOSTI KURZU

4.1 Rozsah využívání

Vytvořený e-learningový kurz s názvem **Písemná a elektronická komunikace - 3. ročník SPZ** (SPZ = studující při zaměstnání, to je jiný výraz pro dálkové studium), umístěný na <http://moodle.cao8.cz>, byl uveden do zkušebního provozu a proběhl v době od září do prosince roku 2012.

Do kurzu se zapojila jedna **studijní skupina** třetího ročníku. Jednalo se o **9 studentů**, kteří neměli s podobným kurzem žádné zkušenosti. Všichni účastníci kurz úspěšně dokončili.

4.2 Popis průběhu zkušební verze

Na začátku kurzu bylo nutné studentům na prezenční konzultaci vysvětlit, jak s tímto kurzem a stylem výuky pracovat. Patrně vzhledem k nezkušenosti s podobnou výukou

a možná i k nedostatečné dovednosti v ovládnání počítače (v bodu 3 uvedeno jako jedna z hlavních překážek a nevýhod ze strany studenta) nebo ve většině případů patrně neschopností učit se samostatně, neměl začátek kurzu úplně hladný průběh. To bylo z počátku viditelné i z přehledů, které má učitel k dispozici a které naznačovaly nedbalý přístup k samostudiu, na základě malé četnosti použití studijních a vzorových materiálů. Studenti většinou očekávali, že budou jasně a přesně (do detailu) řízení a vedeni, neměli snahu vlastního zkoumání a poznávání kurzu. Právě v e-learningu se často očekává jistá míra samostatnosti a aktivity. Bylo nutné v souběžně probíhajících prezenčních konzultacích, které je možné nazvat tutoriály (probíhala zde důsledně jen diskuze o probíraných tématech a o řešení úkolů), studenty zejména motivovat a povzbuzovat k absolvování všech částí kurzu. Jak k samostudiu vložených materiálů, tak i k procvičení probrané látky pomocí testů v každé lekci.

Při plnění úkolů se velmi osvědčila průběžná individuální komunikace se studenty. Podmínkou úspěšného splnění úkolu bylo jeho vypracování v takové podobě, aby písemnost měla všechny náležitosti podle ČSN 01 6910 a byla v praxi schopna odeslání. Tzn. obsahově, stylisticky i pravopisně bezchybná. Takto splněný úkol byl hodnocen známkou 1. Všichni studenti tak měli v průběhu kurzu získat čtyřikrát hodnocení výborné, a to bylo jednou z podmínek k uzavření klasifikace za celé pololetí. Tímto způsobem komunikace bylo možné studenty navést k vyhovujícímu řešení, jak připomínkou, tak případným odkazem na studijní materiál určený k samostudiu.

I přes snahu učitele o motivaci ke vzájemné spolupráci a komunikaci studijní skupiny se nepodařilo rozpoutat rozpravu ve fóru. Patrně to bylo dáno skutečností, že souběžně probíhaly každý týden prezenční konzultace a studenti raději řešili společné studijní problémy či nejasnosti, např. při plnění úkolů, osobně.

Na závěr kurzu byl vložen, kromě již uvedeného didaktického testu a písemné práce, i dotazník - průzkum, který je v Moodle k dispozici. Má sloužit pro hodnocení online vzdělávacího prostředí, a je založen na konstruktivistických přístupech k vyučování. Může posloužit ke zjišťování vývoje účastníků kurzů a pomoci při tvorbě a výběru přístupů v dalších kurzech.

4.3 Využití dotazníku COLLES

Z nabídky několika dotazníků byl vybrán **COLLES – Constructivist On-Line Learning Environment Survey**.

Skládá se z **24 krátkých výroků** seskupených **do šesti škál**, z nichž každá pomáhá zaměřit se na jednu důležitou otázku týkající se kvality online výukového prostředí.

Závažnost

Jaký má online výuka význam pro odborné dovednosti studentů?

Reflexe

Podporuje online výuka u studentů kritické reflexivní myšlení?

Interaktivita

Do jaké míry studenti při učení využívají možností režimu online?

Podpora učitele

Jak dobře zajišťují učitelé studentům přístup k online výuce?

Podpora spolužáků

Povzbuzují se spolužáci navzájem vhodným způsobem při online výuce?

Interpretace

Rozumějí si studenti a učitelé při vzájemné online komunikaci?

V popisu tohoto dotazníku v LMS Moodle, v okně nápověda, se uvádí, že zdůraznění dynamického pohledu na učení představuje novou teorii poznání – tzv. sociální konstruktivismus, který ukazuje studenta jako aktivního tvůrce konceptů v rámci sociálně interaktivního výukového prostředí. Sociální konstruktivismus je gnozeologie neboli způsob poznání, v němž studenti přemýšlivě spolupracují na společném vytváření nových vědomostí, zejména v kontextu vzájemného poznávání vycházejícího z jejich vlastních zkušeností.

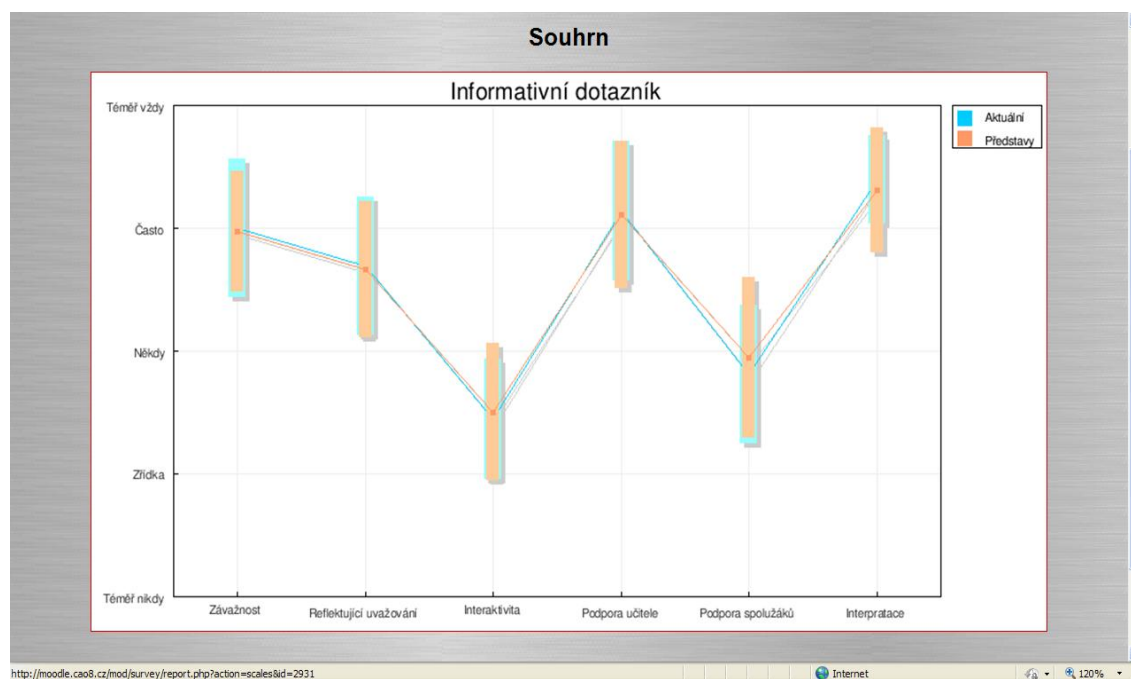
Ústředním bodem této spolupráce je rozvoj komunikačních schopností studenta, tj. schopností zapojit se do otevřené a kritické diskuse jak s učitelem, tak i se spolužáky. Tato diskuse je charakterizována empatickou orientací na rozvoj

oboustranného porozumění a kritickým přístupem ke zkoumání souvisejících tvrzení.

Dotazník COLLES, byl navržen tak, aby učiteli umožnil sledovat míru, do jaké je schopen využít interaktivní kapacity sítě WWW při zapojování studentů do dynamických výukových postupů. Tento dotazník je založen na principu představ a následných zkušeností studentů s konkrétním e-learningovým kurzem, který již absolvovali. (Příloha I)

Výstupem, po vyplnění dotazníku všemi studenty, je několik různých grafů. Ukazují konkrétní odpovědi žáků na jednotlivé otázky; jednotlivé škály za celou skupinu i souhrnný graf všech údajů v rámci studijní skupiny. V tomto souhrnném grafu je zobrazena aktuální skutečnost oproti očekávání studentů před začátkem e-kurzu. Studenti vyplňovali dotazník po jeho absolvování. Je tedy možné zamyslet se nad hodnocením jednotlivých odpovědí i skupinovým hodnocením a další kurz podle nich přizpůsobit. V našem případě, jak je patrné z vloženého souhrnného grafu, by bylo vhodné **zaměřit se** v dalším kurzu **na interaktivitu, větší online spolupráci, podporu spolužáků, vzájemnou komunikaci a motivaci.**

Graf 1: Souhrnné výsledky dotazníku COLLES

Zdroj: Moodle - Dostupné z <http://moodle.cao8.cz/mod/survey/report.php?action=scales&id=2931>
[online] [cit. 2013-03-02]

Na konci dotazníku měli studenti možnost uvést také své připomínky ke kurzu. Studentka napsala: „Ráda bych pokračovala ve vyučování v programu Moodle. Doma při vypracování úkolů i testů mám více prostoru i času, a mohu se k výuce vracet, kdykoliv potřebuji.“ Tento názor sdílejí i ostatní studenti, neboť v současné době probíhá jejich výuka pouze formou prezenčních konzultací, a mají tak možnost uvědomit si, a skutečně si uvědomují, že využití e-kurzu v Moodle jim přinášelo jistou svobodu a komfort, jak dobře zvládnout požadované učivo případně i bez účasti ve škole.

5 VÝZKUMNÝ CÍL

Cílem praktické části této práce je zjistit, zda je e-learning vhodnou výukovou metodou pro předmět „Písemná a elektronická komunikace“, a zda je vhodný právě pro dálkovou formu vzdělávání studentů na střední odborné škole. Pomocí zkoumání chceme ověřit, zda výsledky učení touto formou, v kombinaci s prezenčními konzultacemi, jsou lepší, stejné, nebo horší, než výsledky učení pouze při výuce formou prezenčních konzultací. Smyslem tohoto zkoumání je pomoci ve vyučovací praxi při rozhodování, zda použít tento způsob výuky pro daný předmět.

5.1 Otázky a hypotézy

Pro zkoumání je tedy nutné vymezit jasné výzkumné otázky a hypotézy, které vycházejí z výzkumného cíle. Otázky byly sestaveny na základě několikaletých zkušeností z praktické výuky tohoto předmětu v dálkové formě vzdělávání. Výsledky zkoumání, které bude probíhat, by tak měly odpovědět na tyto konkrétní **otázky**, zda:

„Je e-learningový kurz vytvořený v prostředí LMS Moodle vhodnou výukovou metodou pro vyučovací předmět „Písemná a elektronická komunikace“?“

„Je e-learningový kurz v prostředí LMS Moodle vhodnou výukovou metodou pro dálkovou formu vzdělávání na střední odborné škole?“

„Je výuka formou e-learningového kurzu v kombinaci s prezenčními konzultacemi efektivnější, než výuka prováděná pouze formou prezenčních konzultací, tedy jsou studijní výsledky studentů, kteří prošli e-kurzem lepší, než výsledky studentů, kteří absolvovali pouze výuku v prezenčních konzultacích?“

Přepokládanou odpovědí na uvedené otázky jsou tyto výzkumné **hypotézy**, které bychom měli pomocí zkoumání potvrdit nebo vyvrátit.

Hypotéza č. 1: E-learningový kurz v prostředí LMS Moodle je vhodnou výukovou metodou pro vyučovací předmět „Písemná a elektronická komunikace“.

Hypotéza č. 2: E-learningový kurz v prostředí LMS Moodle je vhodnou výukovou metodou pro dálkovou formu vzdělávání na střední odborné škole.

Hypotéza č. 3: Výuka formou e-learningového kurzu v kombinaci s prezenčními konzultacemi je efektivnější, než výuka pouze formou prezenčních konzultací.

5.2 Výzkumný vzorek

Zkoumání se zúčastnili studenti 3. ročníku dálkové formy vzdělávání z Československé akademie obchodní Dr. E. Beneše, střední odborné školy, Resslova 8, Praha 2. Jedná se o dvě stejně početné studijní skupiny. **První skupina** (dále jen skupina **A**), jsou studenti, kteří současně s výukou v deseti prezenčních konzultacích měli k dispozici a absolvovali e-learningový kurz nazvaný „Písemná a elektronická komunikace - 3. ročník SPZ“ v prostředí LMS Moodle umístěný na <http://moodle.cao8.cz>. **Druhá skupina** (dále jen skupina **B**) jsou studenti, kteří se e-kurzu nezúčastnili, a jejich výuka probíhala pouze klasickou metodou pod vedením učitele v prezenčních konzultacích. Počet konzultací byl stejný jako u skupiny A. V každé studijní skupině bylo 9 studentů, výzkumný vzorek tedy obsahuje **celkem 18 osob**.

5.3 Metody zkoumání

V této práci byly použity metody kvantitativního zkoumání. Na konci sledovaného studijního období (1. pololetí školního roku) bylo u obou studijních skupin provedeno sumativní hodnocení, které mělo ověřit jak jejich znalosti probíraného učiva, tak i schopnost aplikovat je v praktickém využití. K diagnostice výkonu byl použit

didaktický test a praktická písemná zkouška. Vzhledem k tomu, že výsledky diagnostiky výkonu mohou být v tomto případě ovlivněny ještě dalšími faktory (např. věkem studentů, předchozím vzděláváním, druhem zaměstnání, četností docházky na konzultace do školy, možnostmi využít internet apod.) byla použita i metoda dotazníkového šetření, která by tuto skutečnost mohla pomoci objasnit.

Didaktický test (Příloha J)

Skupina A jej vypracovala v prostředí LMS Moodle. Obsahoval 20 otázek z probraného učiva s výběrem jedné správné odpovědi ze tří možností. Skupina B vypracovávala obsahově stejný test v tištěné podobě. Časový limit na vypracování testu byl 15 minut. Hodnocení testu bylo formou procentuální úspěšnosti.

Písemná zkouška (Příloha K)

Studenti obou skupin vypracovali prakticky na základě písemného zadání obchodní dopis (objednávku nebo reklamaci) v textovém editoru MS Word. Vypracovaná písemnost měla mít všechny náležitosti formální úpravy podle ČSN 01 6910 Úprava písemností zpracovaných textovými editory i obsahovou, stylistickou a pravopisnou správnost. K tomu měli použít normalizovanou šablonu pro psaní obchodních dopisů. Časový limit na vypracování písemnosti byl 45 minut. Vytištěnou práci hodnotil vyučující klasickým školním známkováním ve škále výborný až nedostatečný (1-5).

U skupiny A i skupiny B byl vypočítán průměr z výsledného hodnocení obou diagnostických metod. Výstupem toho zkoumání je porovnání zjištěných průměrů hodnocení, tzn. studijních výsledků, u obou testovaných skupin.

Dotazníkové šetření (Příloha L)

Dotazník byl anonymní. Obsahoval 10 otázek, které je možné podle obsahu rozdělit do skupin. Otázky se týkaly např.:

- věku a předchozího vzdělávání,
- motivace k současnému studiu a docházky do školy,
- možnosti připojení k internetu a
- preference výukových metod.

Dotazník jen s drobnými úpravami vyplňovaly obě testované skupiny. Výsledky jednotlivých odpovědí byly porovnány.

5.4 Časová organizace zkoumání

Zkoumání probíhalo po ukončení výuky v prvním pololetí školního roku 2012/2013. Didaktický test i písemnou zkoušku vykonali studenti obou skupin v prosinci 2012 a v lednu 2013 ve dnech, které určuje interní rozpis pro vykonání pololetních zkoušek. Tyto práce byly použity i jako hlavní podklad pro pololetní klasifikaci jednotlivých studentů. Dotazník obě skupiny vyplnily během měsíce ledna i února 2013. V té době nebylo snadné získat dotazník vyplněný od všech respondentů, neboť docházka studentů na pravidelné konzultace byla v prvních měsících druhého pololetí velmi slabá. Je ovšem nutné zmínit velkou vstřícnost, trpělivost a ochotu studentů, se kterou dotazník vyplňovali.

5.5 Výsledky a interpretace zkoumání

Po vyhodnocení obou použitých pedagogických diagnostických metod (didaktického testu a písemné práce), byly zjištěny výsledky prezentované v následující tabulce.

Tabulka 1: Výsledky diagnostiky výkonu

Metoda	Skupina	
	A	B
Didaktický test (úspěšnost v %)	82	74
Písemná práce (známka)	2,44	3,50

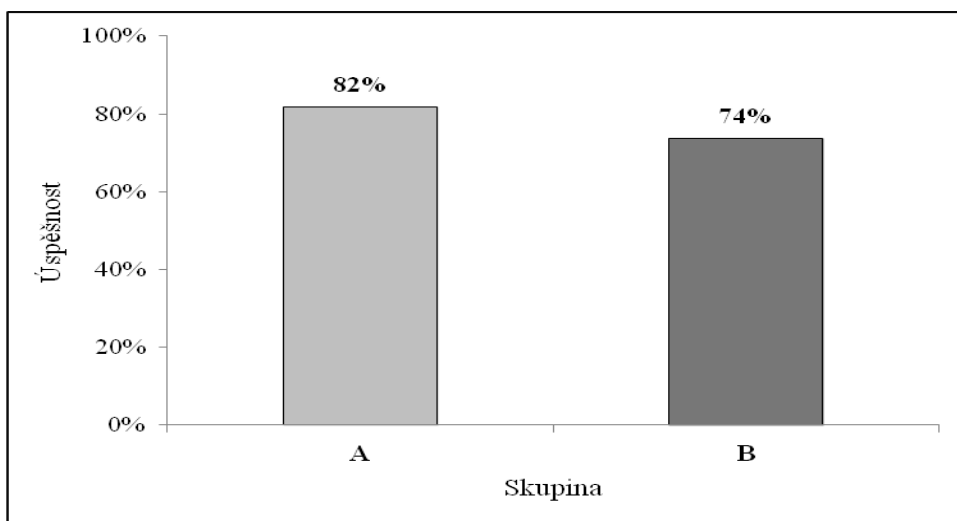
Zdroj: autor práce (vlastní zkoumání)

Porovnáním průměrných výsledků hodnocení všech testovaných studentů bylo zjištěno, že skupina A měla v obou případech lepší studijní výsledky než skupina B.

Didaktický test

Celkem 18 studentů (9 ze skupiny A a 9 ze skupiny B) odpovídalo na 20 otázek didaktického testu, které se týkaly probraného učiva za 1. pololetí. U každé otázky byla jedna správná odpověď ze tří možností.

Graf 2: Výsledky hodnocení didaktického testu

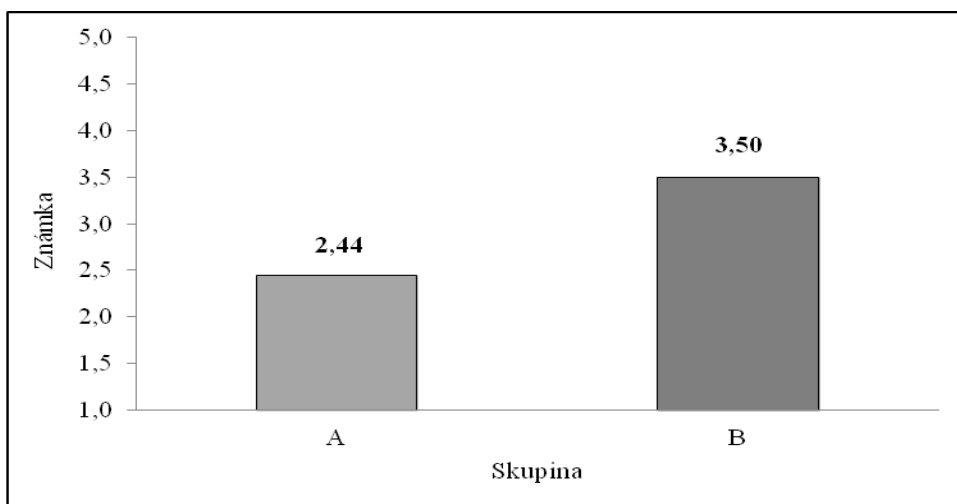
Zdroj: autor práce (vlastní zkoumání)

Z uvedených výsledků hodnocení je patné, že **skupina A** s průměrnou úspěšností řešení testu 82 % byla **úspěšnější** v jeho řešení o **8 %** než skupina B, která měla průměrnou úspěšnost 74 %.

Písemná zkouška

Studenti obou skupin vypracovali obchodní dopis podle daných dispozic.

Graf 3: Výsledky hodnocení písemné zkoušky

Zdroj: autor práce (vlastní zkoumání)

Skupina A vypracovala písemnou práci s průměrným hodnocením známkou 2,44 a skupina B s průměrnou známkou 3,50. Z porovnání výsledků práce obou skupin je tedy zřejmé, že **skupina A byla o více než jeden stupeň** známkové škály **úspěšnější** ve vypracování písemné zkoušky než skupina B.

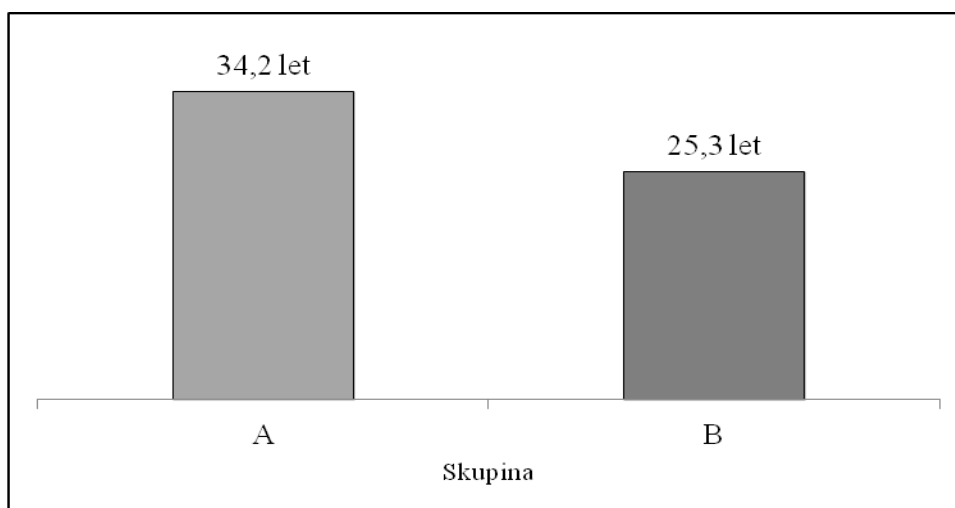
Dotazníkové šetření

Zde jsou prezentovány výsledky odpovědí na deset otázek použitého dotazníku.

1. Uveďte prosím Váš věk

Touto otázkou jsme zjišťovali průměrný věk studentů v každé skupině. Ten může mít vliv na zodpovědnost přístupu ke studiu nebo i na schopnost učit se.

Graf 4: Průměrný věk studentů

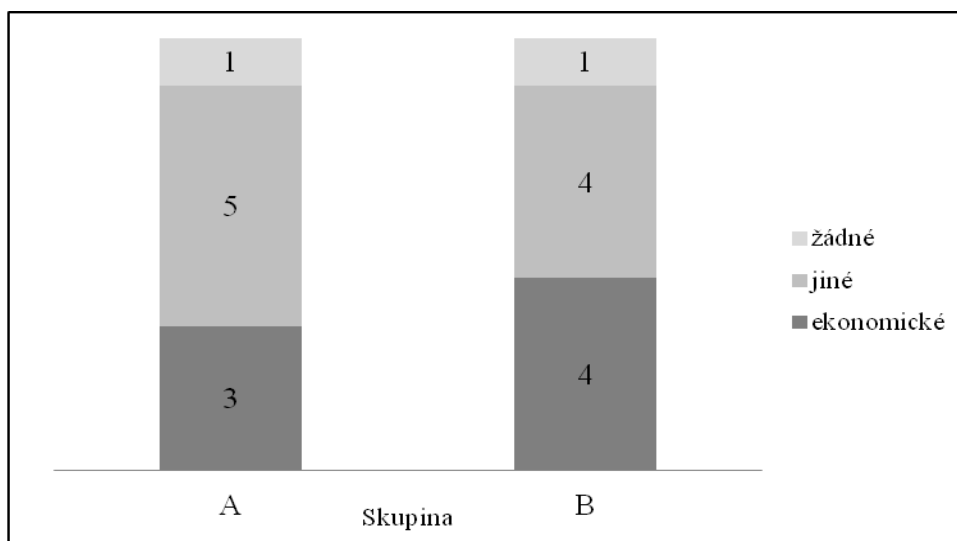
Zdroj: autor práce (vlastní zkoumání)

Průměrný věk studentů ve skupině A byl 34,2 roku a ve skupině B 25,3 roku. Rozdíl mezi jednotlivými skupinami je tedy téměř 10 let.

2. Vaše předchozí SŠ vzdělávání i nedokončené mělo zaměření ...

Tato otázka nám měla pomoci objasnit, zda předchozí vzdělávání v ekonomickém oboru, kde se předmět „Písemná a elektronická komunikace“ běžně vyučuje, nemohlo ovlivnit výsledky předchozího testování studentů.

Graf 5: Předchozí SŠ vzdělávání

Zdroj: autor práce (vlastní zkoumání)

Výsledky toho šetření ukazují, že počet studentů, kteří se již dříve ekonomicky vzdělávali na střední škole je u obou skupin poměrně vyrovnaný. Nelze tedy přepokládat, že by tento fakt měl zásadní vliv na výsledky předchozího testování.

3. Co bylo Vaší motivací k započetí současného dálkového studia na OA?

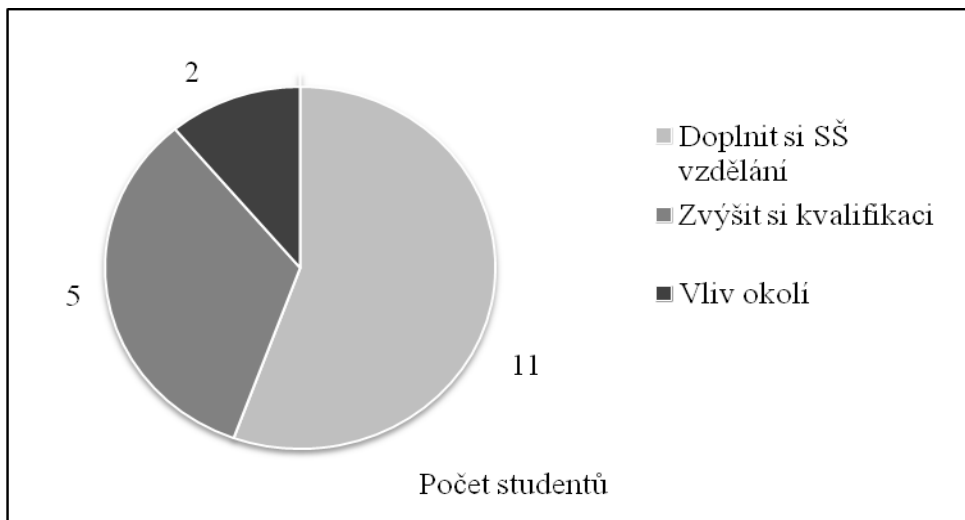
Motivace ke studiu může také ovlivnit přístup studentů k plnění jejich studijních povinností. Motivací může být, podle nejčastějších odpovědí studentů, například zájem doplnit si středoškolského vzdělání, zvýšit si kvalifikaci nebo vliv okolí.

Tabulka 2: Motivace ke studiu

Motivace studentů	Skupina		Celkem
	A	B	
Doplnit si SŠ vzdělání	5	6	11
Zvýšit si kvalifikaci	3	2	5
Vliv okolí	1	1	2

Zdroj: autor práce (vlastní zkoumání)

Graf 6: Motivace ke studiu

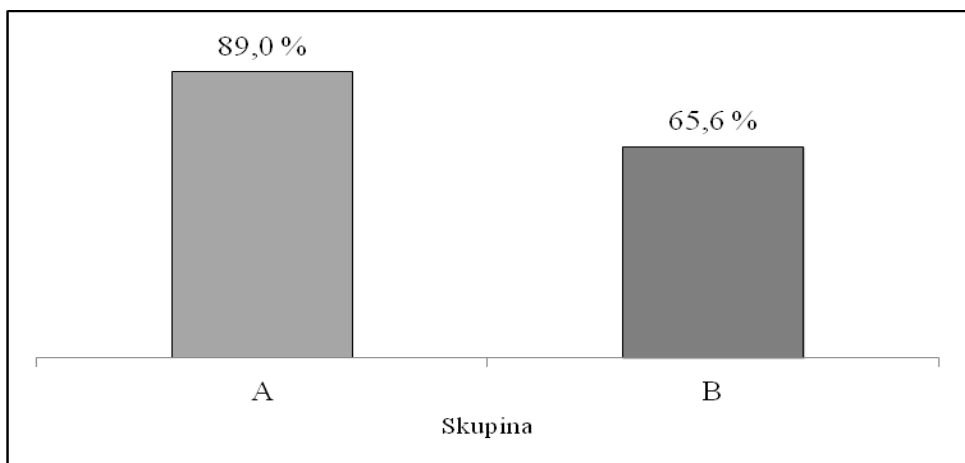
Zdroj: autor práce (vlastní zkoumání)

Z uvedeného šetření, jak je možné vidět v tabulce i v grafu, vyplývá, že hlavní motivací ke studiu je pro dotazované studenty potřeba doplnit si středoškolské vzdělání (celkem 11 studentů), zvýšit si kvalifikaci (5 studentů) a také vliv okolí (2 studenti). V rámci jednotlivých skupin je rozložení motivací velmi obdobné.

4. Vaše účast na prezenčních konzultacích byla ... %

K položení této otázky vedla myšlenka, že účast studentů na prezenčních konzultacích může do značné míry ovlivnit studijní výsledky. Zejména pak u studentů skupiny B, tedy u těch, kteří neměli k dispozici e-learningový kruz a celá výuka probíhala právě jen formou prezenčních konzultací.

Graf 7: Průměrná účast na konzultacích

Zdroj: autor práce (vlastní zkoumání)

Z výsledků odpovědí na tuto otázku a z jejich porovnání je zřejmé, že **skupina A** měla průměrnou **účast** na prezenčních konzultacích **vyšší o více než 20 %** než skupina B, a to i přes to, že měla možnost využívat výuku prostřednictvím e-kurzu.

5. *Využijete obsah výuky PEK v současném zaměstnání?*

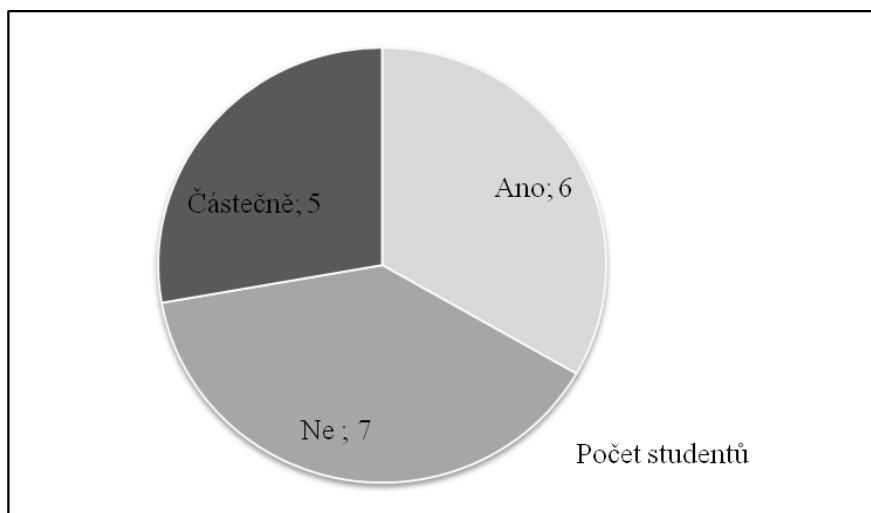
Otázka směřovala na zájem o tento předmět z hlediska profesního. Měla zjistit kolik studentů využívá to, co se naučili během studia, ve své současné praxi.

Tabulka 3: Využití učiva v praxi

Využití v praxi	Skupina		Celkem
	A	B	
Ano	4	2	6
Ne	2	5	7
Částečně	3	2	5

Zdroj: autor práce (vlastní zkoumání)

Graf 8: Využití učiva v praxi

Zdroj: autor práce (vlastní zkoumání)

Z uvedené tabulky i z grafu vyplývá, že všechny tři odpovědi na tuto otázku jsou počtem, tedy přibližně jednou třetinou, vyvážené. Je ovšem nutné říci, že část studentů,

kteří odpovídali na otázku, že učivo ve své současné praxi nevyužijí, jsou nyní bez zaměstnání. U skupiny A se jedná o jednoho studenta a u skupiny B jsou to tři studenti.

6. Možnost připojení k internetu máte ...

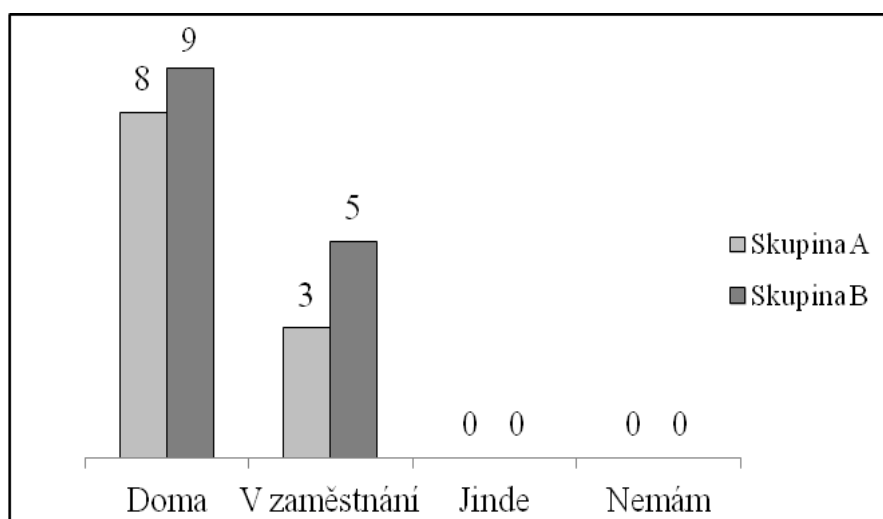
Touto otázkou bylo sledováno, zda studenti mají možnost připojení k internetu. Skutečnost, že někteří studenti tuto možnost nemají, bývá považována za jednu z možných nevýhod a hlavně je velkou překážkou pro studenty při používání online e-learningu, která jim nedovoluje tuto moderní učební metodu využívat.

Tabulka 4: Možnosti připojení k internetu

Připojení	Skupina	
	A	B
Doma	8	9
V zaměstnání	3	5
Jinde	0	0
Nemám	0	0

Zdroj: autor práce (vlastní zkoumání)

Graf 9: Možnosti připojení k internetu

Zdroj: autor práce (vlastní zkoumání)

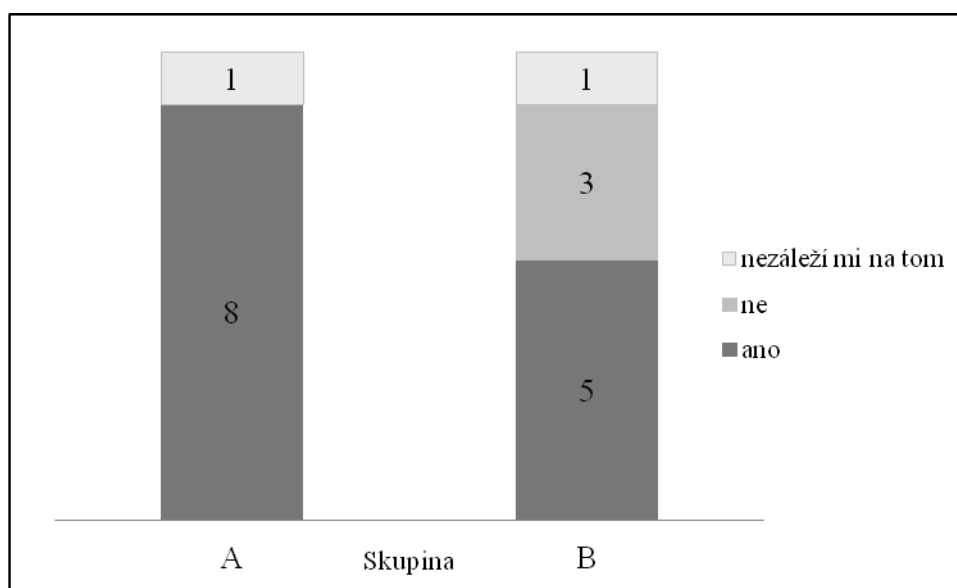
Výsledky odpovědí na tuto otázku ukázaly, jak je možné vidět z tabulky i grafu, že připojení k internetu mají všichni dotazovaní studenti. Někteří doma i v zaměstnání.

V obou skupinách (celkem 18 studentů), tedy není žádný, který nemá možnost práce s internetem.

7. *Uvítal/a jste/byste možnost vzdělávání přes internet?*

Tato otázka měla za cíl přiblížit jaký je vztah studentů ke vzdělávání prostřednictvím počítače, zda o tento způsob vzdělávání mají zájem a zda by jej uvítali.

Graf 10: Zájem studentů o vzdělávání přes internet

Zdroj: autor práce (vlastní zkoumání)

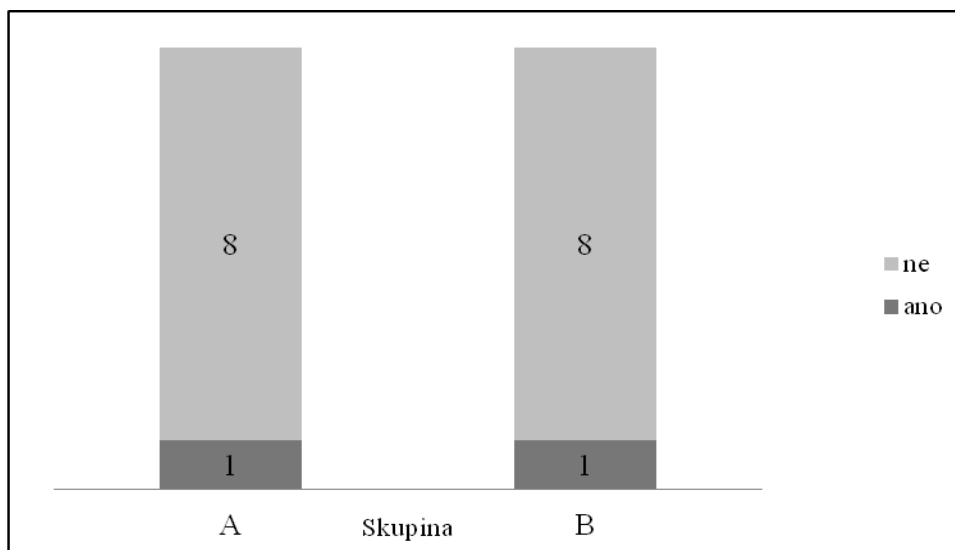
Studenti ze skupiny A, kteří e-kurzem prošli, patrně již dokázali ocenit výhody vzdělávání prostřednictvím internetu, jak bylo možné vidět i v dotazníku COLLES, ve kterém někteří uváděli v poznámce, že by rádi v e-learningovém kurzu pokračovali. Tedy téměř všichni studenti ze skupiny A na otázku odpověděli, že přivítali možnost vzdělávat se prostřednictvím internetu. Studenti skupiny B, tuto zkušenost neměli, patrně proto se někteří k tomuto způsobu vzdělávání staví negativně. Možnost vzdělávat se prostřednictvím internetu uvítalo pouze 5 studentů z devíti. Pouze jeden student z každé skupiny uvedl, že mu na způsobu vzdělávání nezáleží.

8. *Máte předchozí zkušenost s e-learningem prostřednictvím Moodle?*

Cílem této otázky bylo zjistit, zda studenti obou skupin mají již předchozí zkušenost s e-kurzem v prostředí LMS Moodle. To mělo pomoci objasnit jejich postoj k tomuto

způsobu výuky a ukázat, zda kurz „Písenné a elektronické komunikace“ kterým někteří v současné době prošli hodnotí jako přínosný ve smyslu poznání nového nebo již známého způsobu vzdělávání.

Graf 11: Předchozí zkušenosti studentů s e-kurzem v Moodle

Zdroj: autor práce (vlastní zkoumání)

Jak ukazují údaje uvedené v grafu, předchozí zkušenost s e-learningovým kurzem v prostředí LMS Moodle měli pouze celkem dva studenti z 18 dotazovaných. Ve skupině A i ve skupině B měl zkušenost vždy jen jeden student.

9. Při učení dáváte přednost ...

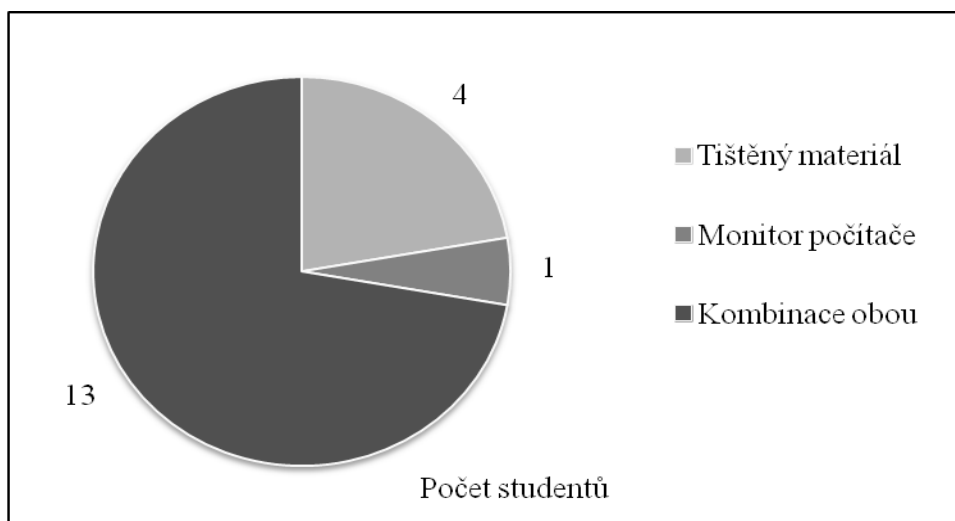
Odpovědi na tuto otázku nám měly přiblížit jaký didaktický prostředek studenti preferují k učení, zda tištěný materiál, monitor počítače, nebo kombinaci obou způsobů.

Tabulka 5: Preference didaktického prostředku

Prostředek	Skupina		Celkem
	A	B	
Tištěný materiál	2	2	4
Monitor počítače	1	0	1
Kombinace obou	6	7	13

Zdroj: autor práce (vlastní zkoumání)

Graf 12: Preference didaktického prostředku

Zdroj: autor práce (vlastní zkoumání)

Předložená tabulka i graf názorně ukazují jasnou preferenci způsobu učení prostřednictvím monitoru počítače v kombinaci s tištěným materiálem. Kombinaci těchto dvou didaktických prostředků upřednostňuje 13 studentů z 18 dotázaných, tj. 72 procent. Pouze jeden student z celkového počtu respondentů dává přednost monitoru počítače a čtyři studenti preferují tištěný výukový materiál.

10. *Uvítal/a byste tištěný výukový materiál přesně odpovídající obsahu učiva?*

Cílem této otázky bylo zjistit, zda by studenti měli zájem o tištěný výukový materiál, který by mohli využívat a který by obsahoval přesně to, co je předmětem výuky. Mohl by tak například sloužit jako doplněk nebo studijní opora k e-learningovému kurzu. Nebo zda jsou přesvědčeni o tom, že jim stačí například vlastní poznámky z prezenčních konzultací.

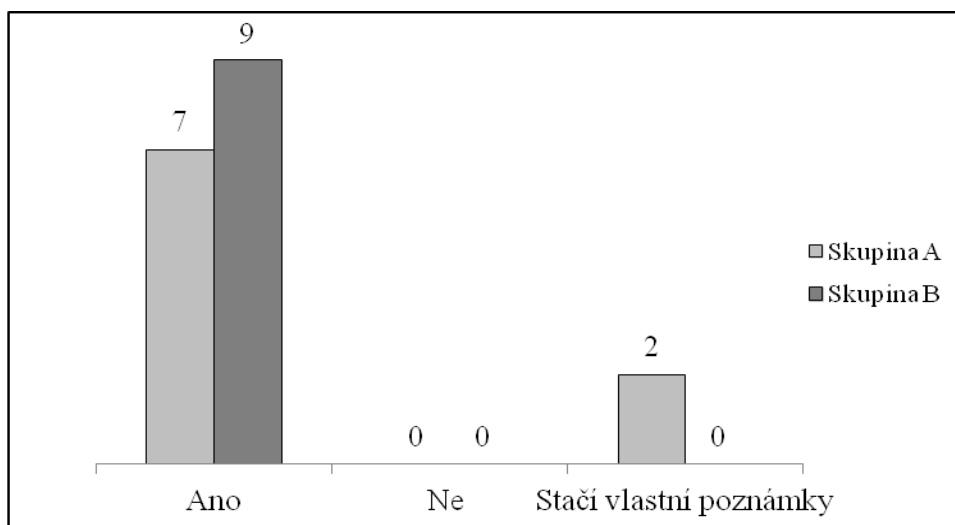
Tabulka 6: Zájem studentů o tištěný výukový materiál

Odpověď	Skupina		Celkem
	A	B	
Ano	7	9	16
Ne	0	0	0
Stačí vlastní poznámky	2	0	2

Zdroj: autor práce (vlastní zkoumání)

Graf 13: Zájem studentů o tištěný výukový materiál

Zdroj: autor práce (vlastní zkoumání)

Výsledky šetření, uvedené v tabulce i grafu, dávají téměř jednoznačnou odpověď na uvedenou otázku. Všech 9 studentů ze skupiny A uvedlo, že by uvítali vhodný tištěný studijní materiál. Většina studentů skupiny B (7 dotázaných) by také uvítala tištěný výukový materiál, pouze dvěma studentům postačují vlastní poznámky z prezenčních konzultací.

5.6 Diskuse výsledků zkoumání

Popisem výsledků všech způsobů zkoumání a šetření, které byly v této práci použity, uvedených v předchozí kapitole a jejich následnou analýzou, můžeme získat odpovědi na otázky, které byly cílem této práce.

Z výsledků didaktického testu a písemné práce, jež byly předmětem zkoumání, zřetelně vyplývá, a je možné konstatovat, že skupina A, která prošla současně e-learningovým kurzem a výukou formou prezenčních konzultací, měla výrazně lepší studijní výsledky než skupina B, která měla výuku pouze formou prezenčních konzultací. Z důvodu možnosti ovlivnění studijních výsledků i jinými faktory bylo použito dotazníkové šetření, které by mohlo jejich působení objasnit.

K důležitým faktorům patří věk studentů. Průměrný věk ve skupině A byl 34,2 let a u skupiny B 25,3 let. Věkový rozdíl mezi skupinami je značný, téměř 10 let. Schopnost učit se obecně s vyšším věkem klesá, zde se ovšem jedná o kategorii nižšího středního věku, kdy tato schopnost není ještě tolik ovlivněna. Lze tedy uvažovat o tom, že studenti vyššího věku mají zodpovědnější a cílevědomější přístup ke studiu a více si uvědomují potřebu získat kvalitní vzdělání, než jejich mladší kolegové.

Dalším zkoumaným faktorem bylo předchozí ekonomické vzdělávání, které by mohlo pozitivně ovlivnit výsledky obou didaktických diagnostických metod. Ze šetření vyplynulo, že v obou skupinách byla předchozí zkušenost s tímto oborem vzdělávání přibližně stejná. I motivace, kterou studenti měli k započetí studia je faktorem, který mohl ovlivnit odpovědnost přístupu studentů ke studiu, a tím i studijní výsledky. Studenti obou skupin se na své motivaci téměř shodli (získání SŠ vzdělání, zvýšení kvalifikace a vliv okolí). Oba tyto faktory tedy neměly na celkový výsledek v porovnání výkonů obou skupin žádný vliv.

Účast studentů na prezenčních konzultacích mohla a patrně i ovlivnila studijní výsledky. Šetření ukázalo, že studenti skupiny A měli průměrnou účast na konzultacích 89 % oproti studentům skupiny B, kteří měli účast jen 65,6 %. Je nutné připomenout, že studenti skupiny A měli prezenční výuku podpořenou e-learningovým kurzem, i když probíhala více formou tutoriálů než klasickou výukou. Studenti měli velký zájem konzultovat své studijní problémy a dotazy, dávali přednost osobnímu kontaktu před virtuální diskuzí ve fóru v e-kurzu. Studenti skupiny B získávali informace pouze klasickou výukou na prezenčních konzultacích. Častá absence studentů tedy mohla výrazně negativně ovlivnit jejich studijní výsledky.

Dalším faktorem, který také mohl ovlivnit studijní výsledky, je možnost studentů využít naučené písemnosti v praxi, například v současném zaměstnání. Šetřením bylo zjištěno, že obsah výuky využijí, nebo alespoň částečně využijí, více než dvě třetiny studentů skupiny A oproti necelé polovině studentů skupiny B. Z tohoto zjištění vyplývá, že zájem studentů o výuku předmětu, jehož obsah mohou využít ve své současné praxi, je jistě vyšší než těch, kteří tuto možnost nemají.

Možnost studentů využívat internet je otázkou důležitou pro objasnění skutečnosti, zda mají podmínky nezbytné k použití online e-learningu. Jak šetření ukázalo, všichni dotazovaní studenti mají možnost připojení k internetu doma nebo v zaměstnání, případně obě možnosti. Můžeme tak konstatovat, že u studentů obou skupin není překážka pro využití výuky formou e-kurzu.

Další otázka, která mohla objasnit studijní výsledky a osobní přístup studentů k e-studiu, byla směřována na uvítání možnosti vzdělávat se prostřednictvím internetu. Studenti skupiny A, kteří e-kurzem prošli, téměř jednomyslně tuto možnost přivítali. Pouze jeden student uvedl, že mu na způsobu výuky nezáleží. Studenti skupiny B, kteří zkušenost s podobným vzděláváním neměli, téměř z poloviny o tento způsob vzdělávání neměli zájem nebo jim na způsobu výuky nezáleželo. Z odpovědí na tuto otázku je patrné, že studenti, kteří kurzem prošli, již dokázali ocenit nesporné výhody tohoto způsobu vzdělávání jako je například možnost studovat z domova v době, která je pro studenta nejvhodnější, možnost se k výuce libovolně vracet a látku si opakovat.

Předchozí zkušenost s e-learningem v prostředí LMS Moodle mohla ovlivnit přístup studentů k tomuto způsobu výuky. Ze šetření vyplynulo, že zkušenost s použitím tohoto nástroje měl v každé skupině pouze jeden student. Pro studenty, kteří následně e-kurzem prošli, to tedy byla nová, podle jejich hodnocení dobrá, zkušenost s tímto způsobem výuky.

Položíme-li si otázku, zda použít výuku formou e-kurzu je třeba také zjistit, zda studenti preferují jako didaktický prostředek právě monitor počítače. Na tuto otázku odpověděl kladně pouze jeden student. Většina studentů skupiny A i B shodně uvedla, že dávají přednost kombinaci monitoru počítače a tištěného výukového materiálu. Dva studenti z každé skupiny upřednostňují pouze tištěný materiál. Zde je tedy vhodné uvažovat o vytvoření tištěného výukového materiálu, který by studenti mohli použít jako doplněk, tedy studijní oporu, k e-learningovému kurzu. Téměř všichni studenti shodně uvedli, že by takový materiál uvítali. Pouze dvěma studentům se skupiny A stačí vlastní poznámky z prezenčních konzultací.

Jaké jsou tedy odpovědi na otázky, které jsme si položili v úvodu praktické části této práce?

„Je e-learningový kurz vytvořený v prostředí LMS Moodle vhodnou výukovou metodou pro vyučovací předmět „Písemná a elektronická komunikace“?“

Výsledky zkušebního provozu uvedeného kurzu nám ukázaly, že se jedná o vhodnou výukovou metodu pro tento předmět. Studenti, kteří kurzem prošli, byli se způsobem výuky spokojeni. Šetřením prostřednictvím dotazníku COLLES, který byl umístěný přímo v kurzu, bylo zjištěno, a názorně ukázáno souhrnným grafem, že by bylo dobré v dalším kurzu se zaměřit a zlepšit vzájemnou komunikaci a motivaci, interaktivitu, online spolupráci a podporu mezi spolužáky. Výsledky didaktických diagnostických metod (didaktického testu a písemné práce) ukázaly na velmi dobré studijní výsledky studentů po absolvování tohoto kurzu.

„Je e-learningový kurz v prostředí LMS Moodle vhodnou výukovou metodou pro dálkovou formu vzdělávání na střední odborné škole?“

Ukázalo se, že tento způsob výuky je vhodný pro dálkovou formu vzdělávání na střední odborné škole. Vzhledem k tomu, že studenti této formy vzdělávání studují většinou při zaměstnání, mají někteří omezené možnosti navštěvovat prezenční konzultace, které se konají v pracovní dny. Při výuce formou e-learningového kurzu není účast na prezenčních konzultacích nutná.

„Je výuka formou e-learningového kurzu v kombinaci s prezenčními konzultacemi efektivnější, než výuka prováděná pouze formou prezenčních konzultací, tedy jsou studijní výsledky studentů, kteří prošli e-kurzem lepší, než výsledky studentů, kteří absolvovali pouze výuku v prezenčních konzultacích?“

Výsledky didaktické diagnostiky (didaktický test a písemná práce) jasně prokázaly, že studenti skupiny A, kteří prošli e-kurzem spolu s výukou formou prezenčních konzultací, měli lepší studijní výsledky, než studenti skupiny B, kteří měli pouze prezenční konzultace. Lze tedy konstatovat, že výuka použitím kombinace obou výukových metod (blended learning) je efektivnější, tzn., že vykazuje lepší výsledky, než výuka klasická. Je však nutné mít na zřeteli a přihlídnout i k jiným

faktorům, které mohou tyto výsledky ovlivnit. Ty byly předmětem provedeného dotazníkového šetření.

Na základě předchozích odpovědí je tedy možné

potvrdit **hypotézu č. 1** a konstatovat, že „E-learningový kurz v prostředí LMS Moodle je vhodnou výukovou metodou pro vyučovací předmět „Písemná a elektronická komunikace“,

potvrdit uvedenou **hypotézu č. 2:** a říci, že „E-learningový kurz v prostředí LMS Moodle je vhodnou výukovou metodou pro dálkovou formu vzdělávání na střední odborné škole.“

a potvrdit i **hypotézu č. 3:** konstatováním, že „Výuka formou e-learningového kurzu v kombinaci s prezenčními konzultacemi je efektivnější, než výuka pouze formou prezenčních konzultací.“

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce byla zaměřena na zjištění, zda je vhodné zařadit e-learningový kurz s využitím LMS Moodle ve vyučovacím předmětu „Písemná a elektronická komunikace“ pro studenty dálkové formy vzdělávání na střední odborné škole.

V teoretické části této práce byly prezentovány různé definice a pohledy odborníků na e-learning. Porovnali jsme výhody a nevýhody klasické výuky a e-learningu. Byl vysvětlen pojem blended learning neboli kombinovaná, smíšená, propojená výuka, některými odborníky nazývána jako hybridní vzdělávání. Také jsme objasnili význam výrazů e-žák a e-tutor. Popsali jsme vyučovací předmět „Písemná a elektronická komunikace“, seznámili s jeho obsahem a rozsahem výuky na střední odborné škole pro dálkovou formu vzdělávání. Zmínili jsme i o možných výhodách a nevýhodách z pohledu učitele i žáka, které s sebou nese použití této výukové metody. Byla určena a pojmenována cílová skupina, pro kterou měl být e-learningový kurz v prostředí LMS Moodle vytvořen.

Na základě získaných informací a podkladů byl kurz realizován. Při jeho tvorbě jsme se snažili dodržet a splnit všechny požadavky na obsah i cíl výuky. Zkušební verze byla spuštěna a kurz bez zásadních technických i pedagogických potíží úspěšně absolvovala skupina studentů. Na konci kurzu byla provedena pedagogická diagnostika výkonu studentů, formou didaktického testu a písemné práce. Využili jsme také dotazník COLLES, který byl k dispozici přímo v kurzu a sloužil ke zhodnocení online výukového prostředí. Pomohl odhalit některé nedostatky v kurzu, zejména v oblasti vzájemné interakce a komunikace mezi studenty. Z celkového pohledu studenti přivítali možnost využít k výuce e-kurz a hodnotili jej kladně.

Následně jsme, v praktické části této práce, porovnali studijní výsledky skupiny A, která prošla e-kurzem a souběžně i výukou formou prezenčních konzultací, s kontrolní skupinou studentů B, kteří e-kurz neměli k dispozici. Výsledky tohoto srovnání jednoznačně ukázaly, že skupina A, která e-kurz absolvovala, měla výrazně lepší studijní výsledky než skupina B. Abychom objasnili i jiné faktory, které mohly ovlivnit výsledky diagnostiky studentů, použili jsme i formu dotazníkového šetření. Porovnáním odpovědí studentů obou skupin jsme došli k závěru, že u testovaných skupin mohl studijní výsledky ovlivnit hlavně například výrazně rozdílný průměrný věk studentů

v obou skupinách, a s ním spojená zodpovědnost přístupu ke studiu, rozdílná účast na prezenčních konzultacích a také možnost studentů využít probrané učivo přímo v jejich současné praxi. Zjistili jsme také, že studenti preferují didaktické prostředky v kombinaci monitor počítače a tištěný výukový materiál. Bylo by tedy vhodné pro další kurz připravit tištěný výukový materiál, případně i materiál v elektronické podobě, který by si studenti mohli vytisknout. Sloužil by jako studijní opora pro e-kurz. Bylo by vhodné, aby splňoval požadavky obsahové i grafické, které jsou kladeny na pomůcky pro distanční (DiV), v našem případě dálkové, vzdělávání.

Rozbor výsledků provedeného zkoumání nám pomohl odpovědět na otázky, které jsme si položili. Práce tak splnila svůj cíl.

Je možné tedy konstatovat, že e-learningový kurz v prostředí LMS Moodle je vhodnou výukovou metodou pro vyučovací předmět „Písemná a elektronická komunikace“, pro dálkovou formu vzdělávání na střední odborné škole. Potvrdilo se také, že výuka touto formou v kombinaci s prezenčními konzultacemi (blended learning) je efektivnější, studenti dosahují lepších studijních výsledků, než výukou pouze formou prezenčních konzultací.

Rozhodování, zda tento způsob výuky v praxi použít, je tedy možné podpořit. Překážkou, která může ovlivnit rozhodnutí učitele, zda kurz realizovat, je značná časová náročnost při jeho tvorbě, správě i při samotném využívání kurzu, kdy dochází k propojení rolí autora, tutora i učitele.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BAREŠOVÁ, Andrea. *e-Learning ve vzdělávání dospělých*. Praha: VOX, 2003. 173 s. ISBN: 80-86324-27-3

KAPOUNOVÁ, J., PAVLÍČEK, J. *Počítače ve výuce a učení*. Ostrava: Pedagogická fakulta, Ostravská univerzita v Ostravě, 2003. 117 s. ISBN 80-7042-265-3.

KULDOVÁ, Olga a Emílie FLEISCHMANNOVÁ. *Metodická příručka k technice administrativy a obchodní korespondenci: uzavírání a plnění kupních smluv*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 1998, 111 s. ISBN 80-716-8574-7.

NEUGEBAUER, Tomáš. *Nová pravidla písemné a elektronické komunikace*. Vyd. 1. Kralice na Hané: Computer Media, 2009, 136 s. ISBN 978-80-7402-011-7.

PAVLÍČEK, Jiří. *Základy e-didaktiky pro e-tutory*. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 2003, 74 s. Systém celoživotního vzdělávání Moravskoslezska. ISBN 80-704-2921-6.

PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška, MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2009. 395 s. ISBN 978-80-7367-647-6

ZOUNEK, J. a P. SUDICKÝ. *E-learning: učení (se) s online technologiemi*. 1. vyd. Praha: Solters Kluwer, 2012. 248 s. ISBN 978-80-7357-903-6.

Seznam použitých internetových zdrojů

KOPECKÝ, K., *Základy e-learningu* [online] [cit. 2013-01-10]. Dostupné z: <http://lmsunifor.com/data/cdrom/>

PATIOVÁ, Zuzana. *Reflexe odborných diskuzí a výzkumů o e-learningu v České republice*. [online]. Brno, 2011 [cit. 2013-01-10]. Dostupné z:

http://s.muni.cz/th/110075/ff_m/DP-Z.Patiova.doc. Magisterská diplomová práce.
MASARYKOVA UNIVERZITA. Vedoucí práce doc. Mgr. Jiří Zounek, Ph.D.

RYCHTOVÁ, Veronika. *Komparace vybraných on-line světů využívaných v terciárním vzdělávání*. [online]. Brno, 2011 [cit. 2013-02-15]. Dostupné z:
http://is.muni.cz/th/362959/ff_m/Komparace_vybranych_on-line_svetu_vyuzivanych_v_terciarnim_vzdelavani.txt. Magisterská diplomová práce.
Masarykova univerzita. Vedoucí práce Mgr. et Mgr. Jan Beseda.

STŘÍTESKÁ, Hana. Historie e-learningu v České republice. In: [online].
[cit. 2013-01-12]. Dostupné z:
<http://www.fi.muni.cz/usr/jkucera/pv109/2003p/xstrites.htm>

www.moodle.cz. [online]. [cit. 2013-01-13]. Dostupné z: <http://www.moodle.cz>

Seznam ostatních zdrojů

ČSN 01 6910. *Úprava písemností zpracovaných textovými editory*. Praha: Český normalizační institut, 2007. Třídící znak 01 6910.

HROMKOVÁ, D. et al *Jak vypracovat bakalářskou a diplomovou práci*. 4., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2012, 69, xi s.
ISBN 978-80-7452-024-2.

Školní vzdělávací program, obchodní akademie pro obor vzdělání 63-41-M/02 Obchodní akademie (dálková forma vzdělávání): Československá akademie obchodní Dr. Edvarda Beneše, střední odborná škola, Praha 2, Resslova 8. Praha, 2009, akt. k 2012-09-01.

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ a TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Schéma systému e-learningu	12
Obrázek 2: Blended learning	18

Seznam grafů

Graf 1: Souhrnné výsledky dotazníku COLLES	35
Graf 2: Výsledky hodnocení didaktického testu	40
Graf 3: Výsledky hodnocení písemné zkoušky	40
Graf 4: Průměrný věk studentů	41
Graf 5: Předchozí SŠ vzdělávání	42
Graf 6: Motivace ke studiu	43
Graf 7: Průměrná účast na konzultacích	43
Graf 8: Využití učiva v praxi	44
Graf 9: Možnosti připojení k internetu	45
Graf 10: Zájem studentů o vzdělávání přes internet	46
Graf 11: Předchozí zkušenosti studentů s e-kurzem v Moodle	47
Graf 12: Preference didaktického prostředku	48
Graf 13: Zájem studentů o tištěný výukový materiál	49

Seznam tabulek

Tabulka 1: Výsledky diagnostiky výkonu	39
Tabulka 2: Předchozí SŠ vzdělávání	42
Tabulka 3: Využití učiva v praxi	44
Tabulka 4: Možnosti připojení k internetu	45
Tabulka 5: Preference didaktického prostředku	47
Tabulka 6: Zájem studentů o tištěný výukový materiál	48

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Časový rozpis učiva.....	I
Příloha B - Nastavení kurzu.....	II
Příloha C - Seznam přihlášených studentů do kurzu	III
Příloha D - Úvod do kurzu	IV
Příloha E - Struktura lekcí.....	V
Příloha F - Úprava obsahu lekcí.....	VI
Příloha G - Jednoduchý test a zadání úkolu.....	VII
Příloha H - Odevzdané úkoly.....	VIII
Příloha CH - Položková analýza testu.....	IX
Příloha I - Dotazník COLLES	X
Příloha J - Didaktický test.....	XI
Příloha K - Písemná zkouška	XIV
Příloha L - Dotazník	XV
Příloha M - Bibliografické údaje	XVI

PŘÍLOHY

Příloha A – Časový rozpis učiva

DFV - Časový rozpis učiva na školní rok 2012/2013 1. pololetí

Předmět: PÍSEMNÁ A ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE

Vyučující: Jana Kosová	Třída: D3. A, B
-------------------------------	------------------------

10 konzultací za pololetí

List č.: 1

Rozpis předepsaného učiva	Číslo konzultace	Poznámka
Úvodní hodina, řád pracovny, bezpečnost práce Opakování normalizované úpravy písemností Komunikace v obchodním styku Průzkum trhu - nabídka Průzkum trhu - poptávka Objednávka Dodací list, příkaz k úhradě (formulář nebo individ. stylizace) Faktura a její zaplacení	1. 2. 3. 4. 5. 6.	průběžně stylistická cvičení
Vady v plnění kupních smluv Reklamace (výtky) Upomínky, urgencye (pobídky) 1. kontrolní práce - Objednávka nebo reklamace	7. 8. - 10.	1 konzultace
Učebnice: Písemná a elektronická komunikace 2 (autoři: Fleischmannová, Jonáš, Kuldová)		

Příloha B – Nastavení kurzu

Pisemná a elektronická komunikace - 3. ročník SPZ Jste přihlášení jako Jana Kosová (Odhlážit se)

Moodle ČAD8 > PEK3 > Upravit nastavení kurzu

Upravit nastavení kurzu

Obecná nastavení

Celý název*
Krátký název*
Identifikátor (ID) kurzu
Souhrn*

Třebučet: Jazyk: **B I U S**

PEK pro třídu D3, B skupina 2

Cesta:

Uspořádání
Počet týdnů/temat
Datum začátku kurzu
Skrýt sekce
Kolik novinek ukazovat
Ukázat známky
Ukázat sestavu o činnosti
Maximální velikost nahrávaných souborů
Vnutit motiv
Je tento kurz metakurz?
Výchozí role

Zápis

Typy zápisů do kurzu
Do kurzu se lze zapisovat
Zápis začíná
Zápis končí
Platnost přidělení role

Upozornění na vypršení platnosti zápisu

Oznámit
Upozornit studenty
Prahová hodnota

Skupiny

Režim skupin
Vnucovat

Dostupnost

Dostupnost
Klíč k zápisu
Přístup pro hosty

Jazyk

Vnutit jazyk

Formulář obsahuje povinná pole

Internet 85%

Příloha C - Seznam přihlášených studentů do kurzu

Pisemná a elektronická komunikace - 3. ročník SPZ

Moodle ČAO8 > PEK3 > Účastníci

Pisemná a elektronická komunikace - 3. ročník SPZ

Účastníci | Blogy

Moje kurzy: PEK3 Ukázat uživatele, kteří nebyli aktivní déle než: Vyberat období: Stávající role: Student Seznam uživatelů: Méně podrobností

Uživatelé s rolí "Student"

(Účty nepoužité po dobu delší než 120 dnů jsou automaticky vyškrtnuty.)

Obrázek uživatele	Křestní jméno / Příjmení	Město/obec	Země	Poslední přístup ↑	Výběr
	Kryštof Sarikudis			1 den 22 hodin	☐
	Jiri Pospisil			2 dny 20 hodin	☐
	Denisa Teringova			2 dny 20 hodin	☐
	Miluse Pekna			2 dny 20 hodin	☐
	Jana Klemova			2 dny 21 hodin	☐
	Katerina Havrankova			5 dny 5 hodin	☐
	Šárka Kostivá			7 dny 1 hodina	☐
	Alena Bidmonova			9 dny 13 hodin	☐
	Katerina Kloudova			9 dny 16 hodin	☐

Hotovo

Sledování stručné sestavy o činnosti studentů v průběhu kurzu

Moodle ČAO8 > PEK3 > Účastníci > Kryštof Sarikudis > Sestava o činnosti > Stručný

Kryštof Sarikudis

Profil | Příspěvky ve fóru | Blog | Sestavy o činnosti

Stručná sestava | Podrobná sestava | Dnešní protokol | Všechny protokoly | Známa

Téma 0

Novinky

- Předtisk 1: 6 zobrazení, Středa, 28. listopad 2012, 15.31 (94 dny 21 hodin)
- Předtisk 2: 6 zobrazení, Středa, 28. listopad 2012, 15.32 (94 dny 21 hodin)
- Cviky u PC: 1 zobrazení, Pátek, 5. říjen 2012, 12.52 (149 dny)
- Hygiena práce u PC: 1 zobrazení, Čtvrtek, 4. říjen 2012, 13.26 (149 dny 23 hodin)

Téma 1

- norma - opakování: 4 zobrazení, Středa, 28. listopad 2012, 15.14 (94 dny 21 hodin)
- vzory dopisů dle ČSN: 2 zobrazení, Pátek, 5. říjen 2012, 12.54 (149 dny)
- Zásady stylizace: 3 zobrazení, Středa, 28. listopad 2012, 15.14 (94 dny 21 hodin)

Téma 2

- Nabídka nevyžádaná vzor: 4 zobrazení, Čtvrtek, 22. listopad 2012, 18.42 (100 dny 18 hodin)
- nabídka vyžádaná - vzor: 7 zobrazení, Středa, 28. listopad 2012, 15.17 (94 dny 21 hodin)
- Test nabídky: Známa: 0.67, Čtvrtek, 21. únor 2013, 11.35 (10 dny 1 hodina)
- úkol 1 - nabídka zadání: 12 zobrazení, Čtvrtek, 22. listopad 2012, 18.42 (100 dny 18 hodin)
- Úkol 1: Známa: 1 / 1, Pátek, 30. listopad 2012, 19.05 (92 dny 18 hodin)

Hotovo

Příloha D – Úvod do kurzu

Pisemná a elektronická komunikace - 3. ročník SPZ

Milé studentky a studenti,

vítám Vás v kurzu Pisemné a elektronické komunikace, který je určen právě Vám, studentům 3. ročníku dálkové formy vzdělávání. Měl by Vás provázet studiem a přispět k vylepšení a zjednodušení výuky, jako pomoc pro ty, kteří se nezúčastní konzultace, i jako opakování již naučeného.

Najdete zde studijní oporu, tj. obsah jednotlivých lekcí (konzultací), zadání a termíny odevzdání úkolů a budete mít možnost sledovat jejich hodnocení a otestovat své znalosti.

Rozsah kurzu je vždy 10 lekcí (konzultací) za pololetí. V každém pololetí budete vypracovávat čtyři písemné úkoly a několik testů.

V 1. pololetí se budeme věnovat písemnostem spojeným s obchodováním, s řešením obchodního případu.

Podmínky klasifikace

- Pečlivé vypracování všech úkolů (podle zadání), hodnocení maximálně chvalitebné.
- Souhrnný test.
- Předepsaná pololetní kontrolní práce.

Doporučená literatura:
Pisemná a elektronická komunikace 2 (Fleischmannová, Jonáš, Kuldová)

Přeji Vám hodně zdaru ve studiu! 😊

Jana Kosová

Novinky
Předtisk 1
Předtisk 2
Cviky u PC
Hygiena práce u PC

Poslední novinky

Přidat nové téma...

9. říj., 12:26
Jana Kosová
TESTY více...

30. zář., 18:50
Jana Kosová
Úkoly více...
Starší témata...

Nadcházející události

Žádné nadcházející události

Jdi do kalendáře...
Nová událost...

Nedávná činnost

Výpis od Neděle, 17. února 2013, 18:14
Úplná sestava o nedávné činnosti...

Nic nového od vašeho posledního přihlášení.

Kalendář

únor 2013

Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28			

úvodní informace o kurzu

sleduje termíny úkolů,
testů apod.

Možnost vzájemné komunikace ve fórech

Pisemná a elektronická komunikace - 3. ročník SPZ

Moodle CAO8 > PEK3 > Fóra > Novinky > Úkoly

Zobrazit odpovědi za sebou (nejstarší n...)

Úkoly
autor Jana Kosová - Neděle, 30. září 2012, 18:50

Milé studentky a studenti,

pokud máte nějakou nejasnost, která se týká řešení úkolů, prezentujte ji zde ve Foru Moodle a prodiskutujte s ostatními spolužáky. Možná mají problém stejný jako Vy, aneb víc hlav víc ví 😊 Já Vás zde můžu správně nasměrovat k řešení problému. Ještě doporučuji, abyste si dopisy ukládali pod nějakým smysluplným jménem... třeba přijmení a název písemnosti... pokud necháte jen predtis2 je to potom nejen pro mě, ale i pro Vás ve Vašich dokumentech nepřehledné. 😊

Jana Kosová

Jste přihlášení jako Jana Kosová: Student (Vrátit se k mé obvyklé roli)

PEK3

Příloha E - Struktura lekcí

1 Opakování normalizované úpravy písemnosti dle ČSN 01 6910.

V první lekci si zopakujete znalosti a dovednosti z 2. ročníku. Základní pravidla pro úpravu textů psaných na počítači, i úpravu obchodních a úředních dopisů. Najdete zde i zásady správné stylizace v obchodních dopisech. V dalších lekcích se budeme věnovat jednotlivým typům písemností hlavně po obsahové stránce, proto je nutné dobře zvládnout opakovanou látku.

K prostudování lekce budete potřebovat asi 3 hodiny.

- norma - opakování
- vzory dopisů dle ČSN
- Zásady stylizace

2 Nabídka (nevyžádaná, vyžádaná)

Nabídky, které firmy zasílají z vlastní iniciativy, aby získaly zákazníky, jsou **nevyžádané** (v elektronické podobě jsou zakázány; Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti § 7). Mají být přesvědčivé, přehledné, aby případného odběratele zaujaly. Musí obsahovat všechny důležité a podstatné údaje.

Zvláštními typy jsou nabídky na internetových stránkách a rozmnožené dopisy, které jsou nabídkami informativními, propagačními - jsou to prostředky reklamy.

Odpovědi na poptávku jsou nabídky **vyžádané**. Dodavatel v nich sděluje požadované informace, může přiložit např. katalog, ceník, prospekt.

Obsah nabídky

- Poděkování za poptávku (u nevyžádané nabídky se nepíše)
- Přesný popis nabízeného zboží nebo služby
- Dodací podmínky (množství, cena, lhůta, doprava, balení, způsob placení apod.)
- Výzva k objednávce

Způsoby stylizace viz učebnice frazeologický slovník.

K prostudování lekce včetně vypracování úkolu budete potřebovat asi 2,5 hodiny.

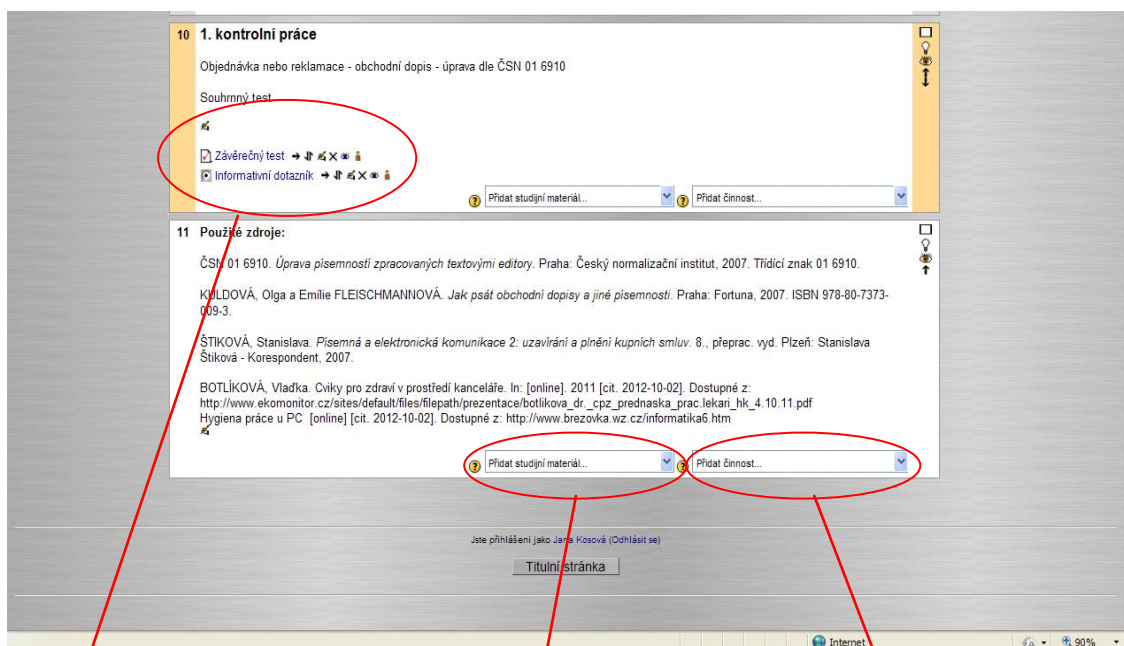
- Nabídka nevyžádaná-vzor
- nabídka vyžádaná -vzor
- Test nabídky
- úkol 1 - nabídka zadání

- vzor písemnosti
- test k procvičení znalostí tématu
- zadání úkolu

číslo a téma lekce, výklad probírané látky, předpokládaný čas potřebný k nastudování a vypracování úkolu

Příloha F - Úprava obsahu lekcí

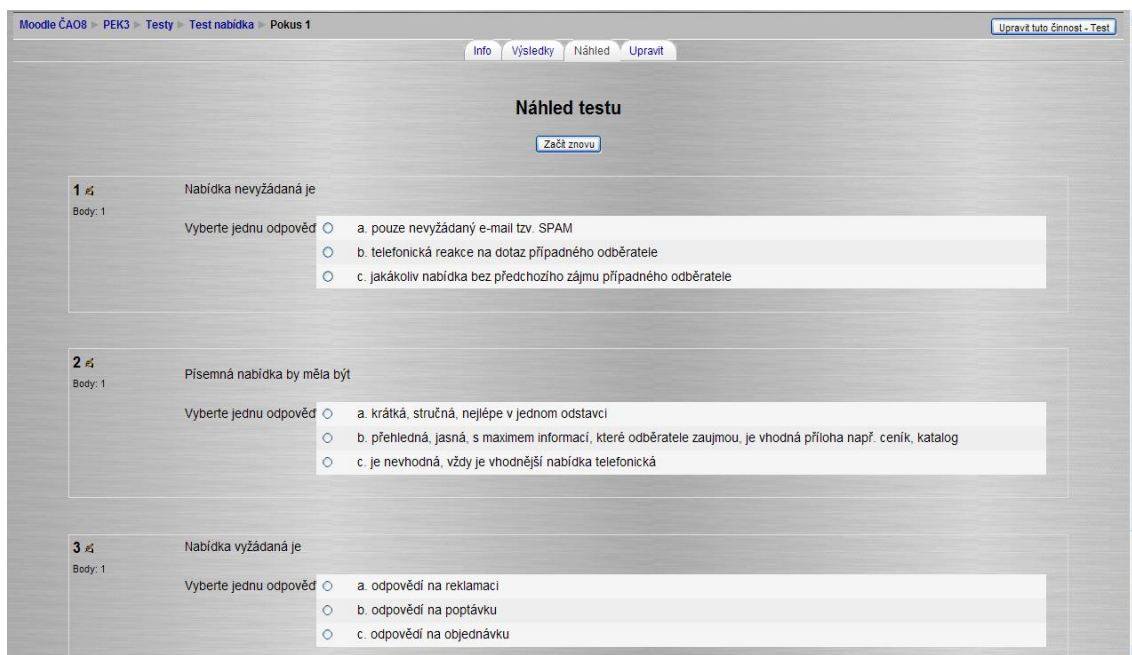

možnost úpravy
již vložených materiálů

možnost vložení
materiálů
textové stránky
webové stránky
odkazu na soubor nebo web
adresáře atd.

činnosti
ankety, chatu, databáze
průzkumu, přednášky
testu, úkolů apod.

Příloha G - Jednoduchý test a zadání úkolu

The screenshot shows a Moodle test page titled "Náhled testu" (Preview test). The page contains three questions, each worth 1 point. The questions are:

- 1** Nabídka nevyžádaná je
Body: 1
Vyberte jednu odpověď
  - a. pouze nevyžádaný e-mail tzv. SPAM
  - b. telefonická reakce na dotaz případného odběratele
  - c. jakákoliv nabídka bez předchozího zájmu případného odběratele
- 2** Písemná nabídka by měla být
Body: 1
Vyberte jednu odpověď
  - a. krátká, stručná, nejlépe v jednom odstavci
  - b. přehledná, jasná, s maximem informací, které odběratele zaujmou, je vhodná příloha např. ceník, katalog
  - c. je nevhodná, vždy je vhodnější nabídka telefonická
- 3** Nabídka vyžádaná je
Body: 1
Vyberte jednu odpověď
  - a. odpovědí na reklamaci
  - b. odpovědí na poptávku
  - c. odpovědí na objednávku

Nabídka obalů

Pracujete jako vedoucí prodejního oddělení akciové společnosti Obalex CZ, (tel.: 223 900 254, e-mail: Info@obalexcz.cz), a odpovídáte dnes na dopis značky 215/2012-Kra, který jste obdrželi před týdnem.

Odesílatel poptávky Ing. Petr Kratochvíl, výrobní ředitel společnosti Ekofarma EU, s. r. o., Jezerní 120, 370 08 České Budějovice 8, se dotazoval na plastové obaly na mléčné výrobky, které Ekofarma EU plánuje vyrábět. V odpovědi uvádíte, že se společnost specializuje 16 let na zakázkovou výrobu obalů. Ve výrobním programu je nabídka kelímků, víček převlečných i na zatavení, kelímků s pojistkou, vaniček s víkem, vaniček a dóz s pojistkou. Všechny výrobky jsou k dispozici o objemu od 125 ml do 500 ml. Výrobce nabízí obalové materiály v provedení transparentním, průhledným matným a bílým. Obaly výrobce může také opatřit potiskem podle vlastního návrhu zákazníka. Všechny výrobky mají potravinářský atest. Minimální odběr od jednoho druhu je 500 kusů. Dopravu zabezpečuje dodavatel. Pro velkoodběratele je doprava po celé republice zdarma, pro ostatní odběratele je cena stanovena dohodou. Dodací lhůta je 21 dnů od přijetí písemné objednávky. Ceník výrobků a katalog příkládáte. Dopis odešlete pod značkou 365/2012/xx (xx nahraďte zkratkou vašeho příjmení).

Příloha H - Odevzdané úkoly

Písemná a elektronická komunikace - 3. ročník SPZ

Moodle CAO8 > PEK3 > Úkoly > Úkol 1 > Odevzdané úkoly

Uložit všechna má hodnocení

Křestní jméno: Vše A A B C Ď D Ě E Ě F G H I J K L M N Ń O P Q R R S S T T U Ů V W X Y Z Ž
 Příjmení: Vše A A B C Ď D Ě E Ě F G H I J K L M N Ń O P Q R R S S T T U Ů V W X Y Z Ž

Křestní jméno / Příjmení	Známka	Komentář	Naposledy změněno (Student)	Naposledy změněno (Učitel)	Stav
Alena Bidmonova	1/1	<p>Děkuji za opravený úkol, už je celku dobrý,	D_nabidka_1_1_doc Neděle, 30. září 2012, 13.12	Neděle, 30. září 2012, 13.41	Aktualizovat
Katerina Havrankova	1/1	<p>Děkuji, dopis už je celku dobrý,	Nab_dka_plastov_ch_obal_docx Sobota, 29. září 2012, 16.13	Úterý, 9. říjen 2012, 11.02	Aktualizovat
Jana Klemova	1/1		predtis2.doc Středa, 3. říjen 2012, 13.38	Čtvrtek, 4. říjen 2012, 13.31	Aktualizovat
Katerina Kloudova	1/1		Nab_dka.doc Středa, 3. říjen 2012, 09.08	Čtvrtek, 4. říjen 2012, 13.36	Aktualizovat
Sárka Kostlivá	1/1	<p>Děkuji za odevzdání úkolu.	Kostliv_d_1_3_doc Sobota, 29. září 2012, 12.55	Sobota, 29. září 2012, 18.14	Aktualizovat
Miluse Pekna	1/1	<p></p>	nab_dka_obal.doc Čtvrtek, 29. listopad 2012, 09.38	Čtvrtek, 13. prosinec 2012, 14.32	Aktualizovat
Jiri Pospisil	1/1		nab_dka_obal.doc Středa, 3. říjen 2012, 17.33	Čtvrtek, 4. říjen 2012, 13.45	Aktualizovat
Kryštof Sarikudis	1/1		1_kol.doc Pátek, 30. listopad 2012, 19.05	Čtvrtek, 13. prosinec 2012, 14.34	Aktualizovat
Denisa Teringova	1/1	Dopis uznávám jako správný, je v	D_NAB_DKA.doc Sobota, 19. leden 2013, 17.08	Pondělí, 21. leden 2013, 07.48	Aktualizovat

Počet úkolů na stránku: 15
 Použít rychlé hodnocení:
 Uložit předvolby

Hodnocení: Alena Bidmonova: Úkol 1 - Windows Internet Explorer

http://moodle.cao8.cz/mod/assignment/view.php?id=2327&userid=109&mode=single&offset=0

Jana Kosová
Neděle, 30. září 2012, 13.41

Známka: 1/1
 Bez známky
 1/1

Třebuchet 1 (8 ot) Jazyk B / U / S x₂ x₃ 0/1

Děkuji za opravený úkol, už je v pořádku, jen jedna drobnost.. víčka jsou převlečná... nikoliv převlečená.. 😊 Hezký zbytek neděle... JK

Cesta:
 Uložit změny Zrušit Uložit a ukázat další Další

Alena Bidmonova
Neděle, 30. září 2012, 13.12 (3 dny 10 hodin před termínem) D_nabidka_1_1_doc

Příloha CH - Položková analýza testu

Pisemná a elektronická komunikace - 3. ročník SPZ

Moodle ČA08 - PEK3 - Testy - Závěrečný test

Upravit tuto činnost - Test

Info Výsledky Náhled Upravit

Přehled Znovu oznámkovat Ruční známkování Položková analýza

Tabulka položkové analýzy

Stránka: 1 2 (Další)

Č. úl.	Text úlohy	Text odpovědi	částečný kredit	Počet odp.	Odp. %	Snadnost (% správných)	SO	Diskrim. index	Diskrim. koef.
(1166)	test objednávka 2 : Označte nevhodně uvedené heslovité vyjádření obsahu dopisu (Věci) v objednávce	Objedávka č. 53/2012	(0.00)	3/10	(30%)	40 %	0.516	0.44	0.39
		Objedávka sazenic	(0.00)	2/10	(20%)				
		Objedávka sazenic č. 53/2012	(1.00)	4/10	(40%)				
(1167)	test objednávka 1 : Objedávka je závazná pro dodavatele	jen zasláná na předtištěném formuláři	(0.00)	0/10	(0%)	50 %	0.527	0.56	0.33
		pouze pokud odběrateli potvrdí její přijetí	(1.00)	5/10	(50%)				
		je závazná vždy	(0.00)	4/10	(40%)				
(1431)	Reklamacie 3 : Označte nejvhodnější úvodní větu, kterou použijete v reklamaci	Dnes jsme od Vás na základě naší objednávky č. 115/2012 obdrželi zásilku sazenic (dodací list č. 333/2012).	(1.00)	8/10	(80%)	80 %	0.422	0.89	0.66
		Před dvěma dny nám od Vás přišla zásilka sazenic, která byla vadná.	(0.00)	0/10	(0%)				
		Obdrželi jsme dnes od Vás naši objednávku č. 115/2012, ve které jste nám zaslali sazenice.	(0.00)	1/10	(10%)				

Internet 95%

Příloha I - Dotazník COLLES

Moodle CAO8 PEK3 Průzkumy Informativní dotazník

[Upravit tuto činnost - Průzkum](#)

[Zobrazit 9 vyplněných odpovědí](#)

Milé studentky a studenti,
úspěšně jste absolvovali e-learningový kurz Písemná a elektronická komunikace, který Vám sloužil jako podpora k prezenčním konzultacím.
Prosím Vás tedy o vyplnění dotazníku, který se týká Vašich představ a zkušeností v rámci absolvovaného kurzu.
Děkuji za spolupráci. Jana Kosová

Závažnost

V tomto online kurzu...		Téměř nikdy	Zřídka	Někdy	Často	Téměř vždy
1	Představoval bych si, že se při učení zaměřuji na témata, která mě zajímají	☐	☐	☐	☐	☐
2	Zjistil jsem, že se při učení zaměřuji na témata, která mě zajímají	☐	☐	☐	☐	☐
3	Představoval bych si, že se učím to, co se může hodit v praxi.	☐	☐	☐	☐	☐
4	Zjistil jsem, že se učím to, co se může hodit v praxi.	☐	☐	☐	☐	☐
5	Představoval bych si, že se učím, jak zlepšit mé profesní či praktické dovednosti.	☐	☐	☐	☐	☐
6	Zjistil jsem, že se učím, jak zlepšit mé profesní či praktické dovednosti.	☐	☐	☐	☐	☐
7	Představoval bych si, že to, co se učím, souvisí s mou profesí či praxí.	☐	☐	☐	☐	☐
8	Zjistil jsem, že to, co se učím, souvisí s mou profesí či praxí.	☐	☐	☐	☐	☐

Reflektující uvazování

V tomto online kurzu...		Téměř nikdy	Zřídka	Někdy	Často	Téměř vždy
9	Představoval bych si, že vážně přemýšlím o tom, jak se učím.	☐	☐	☐	☐	☐
10	Zjistil jsem, že vážně přemýšlím o tom, jak se učím.	☐	☐	☐	☐	☐
11	Představoval bych si, že vážně přemýšlím o mých nápadech.	☐	☐	☐	☐	☐
12	Zjistil jsem, že vážně přemýšlím o mých nápadech.	☐	☐	☐	☐	☐
13	Představoval bych si, že vážně přemýšlím o nápadech mých spolužáků.	☐	☐	☐	☐	☐
14	Zjistil jsem, že vážně přemýšlím o nápadech mých spolužáků.	☐	☐	☐	☐	☐
15	Představoval bych si, že při čtení vážně přemýšlím o sdělovaných myšlenkách.	☐	☐	☐	☐	☐
16	Zjistil jsem, že při čtení vážně přemýšlím o sdělovaných myšlenkách.	☐	☐	☐	☐	☐

Interaktivita

V tomto online kurzu...		Téměř nikdy	Zřídka	Někdy	Často	Téměř vždy
17	Představoval bych si, že objasňuji své nápady a myšlenky spolužákům.	☐	☐	☐	☐	☐
18	Zjistil jsem, že objasňuji své nápady a myšlenky spolužákům.	☐	☐	☐	☐	☐
19	Představoval bych si, že žádám ostatní spolužáky, aby objasnili své myšlenky a nápady.	☐	☐	☐	☐	☐
20	Zjistil jsem, že žádám ostatní spolužáky, aby objasnili své myšlenky a nápady.	☐	☐	☐	☐	☐
21	Představoval bych si, že ostatní spolužáci mě žádají o objasnění mých myšlenek a nápadů.	☐	☐	☐	☐	☐
22	Zjistil jsem, že ostatní spolužáci mě žádají o objasnění mých myšlenek a nápadů.	☐	☐	☐	☐	☐
23	Představoval bych si, že ostatní spolužáci reagují na mé nápady a myšlenky.	☐	☐	☐	☐	☐
24	Zjistil jsem, že ostatní spolužáci reagují na mé nápady a myšlenky.	☐	☐	☐	☐	☐

Podpora učitele

V tomto online kurzu...		Téměř nikdy	Zřídka	Někdy	Často	Téměř vždy
25	Představoval bych si, že mě učitel podněcuje k přemýšlení	☐	☐	☐	☐	☐
26	Zjistil jsem, že mě učitel podněcuje k přemýšlení	☐	☐	☐	☐	☐
27	Představoval bych si, že mě učitel povzbuzuje k zapojení se.	☐	☐	☐	☐	☐
28	Zjistil jsem, že mě učitel povzbuzuje k zapojení se.	☐	☐	☐	☐	☐
29	Představoval bych si, že učitel rozpoutává kvalitní rozpravu.	☐	☐	☐	☐	☐
30	Zjistil jsem, že učitel rozpoutává kvalitní rozpravu.	☐	☐	☐	☐	☐
31	Představoval bych si, že učitel je schopen kritického sebehodnocení.	☐	☐	☐	☐	☐
32	Zjistil jsem, že učitel je schopen kritického sebehodnocení.	☐	☐	☐	☐	☐

Podpora spolužáků

V tomto online kurzu...		Téměř nikdy	Zřídka	Někdy	Často	Téměř vždy
33	Představoval bych si, že mě další spolužáci povzbuzují v zapojování se.	☐	☐	☐	☐	☐
34	Zjistil jsem, že mě další spolužáci povzbuzují v zapojování se.	☐	☐	☐	☐	☐
35	Představoval bych si, že spolužáci kladně hodnotí mé příspěvky.	☐	☐	☐	☐	☐
36	Zjistil jsem, že spolužáci kladně hodnotí mé příspěvky.	☐	☐	☐	☐	☐
37	Představoval bych si, že si spolužáci cení mých připomínek.	☐	☐	☐	☐	☐
38	Zjistil jsem, že si spolužáci cení mých připomínek.	☐	☐	☐	☐	☐
39	Představoval bych si, že spolužáci dovedou pochopit mé nesnáze s učním.	☐	☐	☐	☐	☐
40	Zjistil jsem, že spolužáci dovedou pochopit mé nesnáze s učním.	☐	☐	☐	☐	☐

Interpretace

V tomto online kurzu...		Téměř nikdy	Zřídka	Někdy	Často	Téměř vždy
41	Představoval bych si, že rozumím tomu, co sdělují mi spolužáci.	☐	☐	☐	☐	☐
42	Zjistil jsem, že rozumím tomu, co sdělují mi spolužáci.	☐	☐	☐	☐	☐
43	Představoval bych si, že spolužáci rozumí tomu, co říkám.	☐	☐	☐	☐	☐
44	Zjistil jsem, že spolužáci rozumí tomu, co říkám.	☐	☐	☐	☐	☐
45	Představoval bych si, že rozumím tomu, co sděluje učitel.	☐	☐	☐	☐	☐
46	Zjistil jsem, že rozumím tomu, co sděluje učitel.	☐	☐	☐	☐	☐
47	Představoval bych si, že učitel rozumí tomu, co říkám.	☐	☐	☐	☐	☐
48	Zjistil jsem, že učitel rozumí tomu, co říkám.	☐	☐	☐	☐	☐

49 Jak dlouho vám trvalo vyplnění tohoto dotazníku?

Vybrat...

Internet

105%

Příloha J - Didaktický test

Písenná a elektronická komunikace - 3. ročník SPZ Jste přihlášení jako Jana Kosová (Odhlásit se)

Moodle ČAO8 ► PEK3 ► Testy ► Závěrečný test ► Pokus 1 Upravit tuto činnost - Test

Info Výsledky Náhled Upravit

Zbývající čas
0:14:47

Náhled testu
[Začít znovu](#)
Stránka: 1 2 (Další)

1 1 Vyberte nevhodné vyjádření heslovitého vyjádření dopisu (věci) u poptávky
Body: 1

Vyberte jednu odpověď

- a. Poptávka po rukavicích
- b. Dotaz na pracovní rukavice
- c. Poptávka

2 1 Dodací list vystavuje
Body: 1

Vyberte jednu odpověď

- a. odběratel
- b. přepravce
- c. dodavatel

3 1 Nabídka vyžádaná je
Zbývající čas
0:13:42

Vyberte jednu odpověď

- a. odpovědí na reklamaci
- b. odpovědí na poptávku
- c. odpovědí na objednávku

4 1 Písenná nabídka by měla být
Body: 1

Vyberte jednu odpověď

- a. přehledná, jasná, s maximem informací, které odběratele zaujmou, je vhodná příloha např. ceník, katalog
- b. je nevhodná, vždy je vhodnější nabídka telefonická
- c. krátká, stručná, nejlépe v jednom odstavci

5 1 Na jakém dokladu je uveden způsob a termín placení za dodávku?
Body: 1

Vyberte jednu odpověď

- a. Na faktúře.
- b. Na dodacím listu.
- c. Na nákladním/přepravním listu.

6 1 Označte nevhodně uvedené heslovité vyjádření obsahu dopisu (Věci) v objednávce
Zbývající čas
0:10:50

Vyberte jednu odpověď

- a. Objednávka sazenic č. 53/2012
- b. Objednávka č. 53/2012
- c. Objednávka sazenic

7 1 Odvolací údaje - Váš dopis zn. Ze dne - v objednávce vyplňujeme
Body: 1

Vyberte jednu odpověď

- a. nevyplňujeme nikdy
- b. pokud je odpovědí na nabídku formou dopisu (opíšeme údaje Naše zn.: a datum vystavení dopisu)
- c. údaje si vymyslíme

Příloha J

8 Body: 1	Při psaní obchodního dopisu odvolací údaje Váš dopis zn.: Ze dne:
Zbývající čas 0:09:42	Vyberte jednu odpověď
	☐ a. není nutné vyplnit ☐ b. vyplníme pokud odpovídáme na předchozí dopis ☐ c. vyplníme vždy, pokud uznáme za vhodné a údaje si vymyslíme
9 Body: 1	Dodavatel musí reklamaci vyřídit podle zákona
	Vyberte jednu odpověď
	☐ a. záleží na dohodě s odběratelem ☐ b. do 2 měsíců ☐ c. do 30 dnů
10 Body: 1	Objednávka je závazná pro dodavatele
	Vyberte jednu odpověď
	☐ a. jen zasláná na předtištěném formuláři ☐ b. pouze pokud odběratelí potvrdí její přijetí ☐ c. je závazná vždy
11 Body: 1	Nejvhodnější způsob provedení reklamace
	Vyberte jednu odpověď
	☐ a. je dostačující telefonicky ☐ b. vždy je nutné předání (zaslání doporučeným dopisem) písemné reklamace na formuláři nebo stylizovaným dopisem ☐ c. e-mailem a ještě telefonicky
12 Body: 1	Může faktura zároveň sloužit jako dodací list?
	Vyberte jednu odpověď
	☐ a. jen u zásilek, které jsou přepravovány drahou ☐ b. ne ☐ c. ano, ale mělo by to být na ní uvedeno
Zbývající čas 0:14:34	
13 Body: 1	Na jakém dokladu je uveden způsob a termín placení za dodávku?
	Vyberte jednu odpověď
	☐ a. Na faktuře. ☐ b. Na nákladním/přepravním listu. ☐ c. Na dodacím listu.
14 Body: 1	Označte nejvhodnější úvodní větu, kterou použijete v reklamaci
	Vyberte jednu odpověď
	☐ a. Před dvěma dny nám od Vás přišla zásilka sazenic, která byla vadná. ☐ b. Obdrželi jsme dnes od Vás naši objednávku č. 115/2012, ve které jste nám zaslali sazenice. ☐ c. Dnes jsme od Vás na základě naší objednávky č. 115/2012 obdrželi zásilku sazenic (dodací list č. 333/2012).

Příloha J

15 <small>z</small> Body: 1 Zbývající čas 0:08:48	Vyberte nevhodné vyjádření heslovitého vyjádření dopisu (věci) u poptávky Vyberte jednu odpověď	☐ a. Poptávka ☐ b. Poptávka po rukavicích ☐ c. Dotaz na pracovní rukavice
16 <small>z</small> Body: 1	Zálohová (proforma) faktura Vyberte jednu odpověď	☐ a. za určitých okolností může být daňovým dokladem ☐ b. není daňovým dokladem ☐ c. je daňovým dokladem
17 <small>z</small> Body: 1	Faktura musí Vyberte jednu odpověď	☐ a. obsahovat předepsané náležitosti - údaje ☐ b. být na jednotném formuláři určeném ČSN ☐ c. vždy obsahovat otisk razítka
18 <small>z</small> Body: 1 Zbývající čas 0:14:43	Nejvhodnější způsob provedení reklamace Vyberte jednu odpověď	☐ a. je dostačující telefonicky ☐ b. e-mailem a ještě telefonicky ☐ c. vždy je nutné předání (zaslání doporučeným dopisem) písemné reklamace na formuláři nebo stylizovaným dopisem
19 <small>z</small> Body: 1	Faktura není Vyberte jednu odpověď	☐ a. účet za dodané zboží nebo služby ☐ b. daňový doklad ☐ c. způsob placení
20 <small>z</small> Body: 1	Dodací list slouží Vyberte jednu odpověď	☐ a. jako účet za dodané zboží nebo služby ☐ b. odběrateli ke kontrole obsahu zásilky ☐ c. jako doklad o přepravě

Stránka: (Předchozí) 1 2

Internet 100%

Příloha K - Písemná zkouška

Zadání

Reklamacce

Akciová společnost Pro zdraví, (tel.: 422 645 678, fax.: 420 135 791, e-mail: posta@prozdravi.cz) převzala dne 3. prosince t. r. dodávku obilných kaší ve velkoobchodním balení podle objednávky č. 87/12 z 1. listopadu 2012. Při přípravě rozvozu do jednotlivých prodejen byl v jednom z balení objeven lezoucí hmyz. Namátkově byly zkontrolovány i další části dodávky a nenašlo se žádné nezamořené balení. Dodavatelem jsou Obilné mlýny, a. s. (Krkonošská 9, 541 01 Trutnov). Jménem vedoucího oddělení zásobování, Ladislava Lopucha, napište obchodnímu řediteli uvedené společnosti Ing. Miloši Marvanovi, že v tomto stavu jsou obilné kaše neprodejně. Odmítněte dodávku a požádejte o její urychlené nahrazení nezamořeným zbožím. Pošlete dodavateli také kopii objednávky, dodací list a zápis o vadách. Dopis bude mít značku 84/2012-Ko.

Objednávka

Pracujete jako vedoucí obchodního oddělení společnosti FRA Praha, a potřebujete z důvodu dvoudenního školení zaměstnanců objednat pobyt pro 20 účastníků ve dnech 10. a 11. prosince t. r. Máte zájem o 9 dvoulůžkových a 2 jednolůžkové pokoje, 1 salonek odpovídající počtu zúčastněných. Z technického vybavení potřebujete TV, video, promítací zařízení a tabuli. Počítáte se zabezpečením celodenního stravování (plná penze). Dopis adresujte rezervačnímu oddělení hotelu Klokočí, paní Novákové, Vysoká 45, 772 00 Olomouc. Služby hotelu jste již opakovaně využili. Vhodně doplňte odvolací údaje.

Příloha L - Dotazník

DOTAZNÍK

Vážené studentky a studenti,

prosím Vás o vyplnění následujících 10 bodů dotazníku, který se vztahuje k Vašemu studiu a výuce předmětu Písemná a elektronická komunikace (PEK) v 1. pololetí 3. ročníku obchodní akademie dálkové formy vzdělávání, tzn. k výuce, kterou jste již prošli. Dotazník je anonymní a jeho obsah i výsledky šetření budou použity jako součást mé kvalifikační práce ve studiu oboru Vzdělávání dospělých na Univerzitě J. A. Komenského v Praze.

Děkuji za spolupráci.

Jana Kosová

---

1. Uved'te prosím Váš věk ..... let
2. Vaše předchozí SŠ vzdělání i nedokončené mělo zaměření
ekonomické   jiné   žádné
3. Co bylo Vaší motivací k započetí současného dálkového studia na OA?
4. Vaše účast na prezenčních konzultacích byla..... %
5. Využijete obsah výuky PEK v současném zaměstnání?
ano   ne   částečně
6. Možnost připojení k internetu máte
doma   v zaměstnání   jinde   nemám
7. Uvítal/a jste (byste) možnost vzdělávání přes internet?
ano   ne   nezáleží mi na tom
8. Máte předchozí zkušenost s e-learningem prostřednictvím Moodle?
ano   ne
9. Při učení dáváte přednost
tištěnému materiálu   monitoru počítače   kombinaci obou
10. Uvítal/a byste tištěný výukový materiál přesně odpovídající obsahu učiva?
ano   ne   stačí vlastní poznámky z konzultací

Příloha M - Bibliografické údaje

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Jana Kosová

Obor: Vzdělávání dospělých

Forma studia: kombinované studium

**Název práce: E-learning jako moderní metoda výuky v předmětu Písemná
a elektronická komunikace na SOŠ pro vzdělávání dospělých**

Rok: 2013

Počet stran textu bez příloh: 48

Celkový počet stran příloh: 16

Počet titulů českých použitých zdrojů: 7

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 5

Počet ostatních zdrojů: 3

Vedoucí práce: PaedDr. Radim Chvála, CSc.